

Velja po pošti:
 celo leto naprej . K 28.—
 pol leta " " 13.—
 četrt leta " " 6·50
 en mesec " " 2·20
 Nemčijo celiotno " 29.—
 ostalo inozemstvo " 35.—

Ljubljani na dom:
 celo leto naprej . K 24.—
 pol leta " " 12.—
 četrt leta " " 6.—
 en mesec " " 2.—
 upravi prejem mesečno K 1·50

**Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
 Kopišči se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —**

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

**Upravnštvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
 Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
 hran. račun št. 26.511. — Upravnškega telefona št. 188.**

Današnja številka obsega 8 strani.

Velik čin.

Dne 18. t. m., v jubilejnem zasedanju kranjskega deželnega zbora, se od strani večine S. L. S. storil sklep, ko važen, da prekaša po svoji dalekožnosti morebiti vse, kolikor jih je našelni zastop v petdesetih letih svoja delovanja sploh kdaj storil. Na tak način pa spada med najvažnejše bo v kulturnem ter gospodarskem izru imel tako blagodejne posledice, kolikor ne kmalu kateri drugi.

V naši deželi, materi kmečkega zadružništva, je vsled polomov liberalnih marnih zavodov »Agro-Merkurja« in Glavne posojilnice nastalo neko vznešenje in nezaupanje, ki je pretilo majati zadružništvo sploh. Sicer se je var vsled solidnosti našega zadružništva primeroma hitro polegla, toda S. L. S. je to priliko uporabila, da je naše zadružništvo postavila na še bolj dna tla, kakor je dozdaj bilo, je tako en mah vso malodušnost in nesigurnost razpršila in slovensko gospodarsko organizacijo pomaknila tako načelno, da lahko mirno zre v bodočnost, naj nastopijo kakršnekoli krize in razmere, in sta ji vedno večja rast in načerek zasigurana za vse čase.

Večina S. L. S. je, da sklep v seji kranjskega deželnega zbora dne 18. t. m. nakratko resumiramo (podrobno o nihitak priobčujemo na za določenem mestu), sklenila, **da se stanovi deželni zadružni urad** z vso primerno kompetenco glede na naše zadružništvo, nadalje se dovoli »Zadružni zvezci 12.000 K letne podpore in posodi za zadružništvo ves vseučiliški zaklad v znesku 700.000 K ter na način zadružništvo opre na deželo, bo zanj odslej tudi z čvema milijoma garantirala in stala za njim z svojo denarno močjo, kreditom in gledom ter skrbela, da se bo vsak us pametno in varno vodilo.

Ta sklep je tako blagonosen in avrogospodarsko pomemben, da ni reba daljšega razmotrivanja: S. L. S. je z njim zopet pridobila za vse ljudstvo in deželo toliko zaslugo, da spada do delo med njena največja. Koliko pa naši stranki sploh na tem, da obvladuje ljudstvo škode, ki jo je povzročilo paravnost zločinsko gospodarstvo liberalnega denarnega zavoda, je pokazaludi njen istega dne, 18. t. m. v kranjskem deželnem zboru storjeni sklep, da se dovoli za nedolžne žrtve »Glavne

posojilnice« deželna podpora in upravni tudi akcija za saniranje od strani države.

Izvestni ljudje bodo seveda zagnali vpitje, zakaj se je za deželni zadružni urad in za povzdrogo slovenskega zadružništva vseučiliški zaklad posodil ter bodo seveda kričali, da so »klerikalci s tem slovensko vseučilišče pokopali, požrli in prodali«. Seveda na to očitanje noben človek, ki ima kaž soli v glavi, nič ne bo dal. Vseučiliški zaklad je ena tistih nesrečnih Hribarjevih idej, kakor jih je ta dični mož imel vedno na razpolago. Ta fond je velika neumnost, naravnost rečeno. Slovensko vseučilišče bomo namreč, kakor hitro bo politična situacija ugodna, dobili kakor pribito; pravtako pa je pribito, da ga bo takrat država ustanovila, neglede na to, ali ima dežela kak vseučiliški fond, ali ga nima: čim bo slovensko vseučilišče sklenjeno, bo tudi od države ustanovljeno. Vseučiliški fond dežele nima zato nobenega pomena in z njim za slovensko vseučilišče ni absolutno nič narejeno. Ta fond leži mrtev in ni za nobeno koristno reč uporabljiv; s sklepom večne S. L. S. pa bo zdaj služil za stvar, ki je za naše ljudstvo največje in najdalekosežnejše važnosti, za rast in procvit slovenskega zadružništva. To bo naše ljudstvo tudi razumelo in zato bo upitje nekaterih zelenih ljudi v Ljubljani brez vsakega pomena.

S. L. S. pa sme zopet s ponosom zreti na veliko delo v korist celokupnega slovenskega ljudstva, ki ji bo za to globoko hvaležno.

Deželni zbor.

Seja dne 18. februarja 1911.

RAZPRAVA O ZADRUŽNIŠKEM ZAKONU.

Zasedanje kranjskega deželnega zbora 18. t. m. se sme imenovati po pravici historično, saj kar se tiče našega gospodarstva naše dežele in njega najvažnejše panoge, zadružništva. S. L. S. je prišla v tem zasedanju z načrtom, kako našo zadružno organizacijo tako konsolidirati, da je ne more omajati nobena kriza, naj nastopi iz kakoršnegakoli vzroka. Večina našega deželnega zbora je s tem svojim načrtom, ki ga je zbornica tudi sprejela in uveljavila, zasigurala za vse čase zadružništvu zdrav napredok in prva posledica tega sklepa bo, da se bo olbranilo vse, kar je življenja in razvoja

zmožno, vse, kar pa je na zadružnem polju gujilega, bo izginilo. Dežela stoji zdaj z vso svojo močjo za zadružništrom in mu s tem zasigura vse veliko jamstvo in kredit, ki ga ona sama uživa; s tem je S. L. S. inauguirala novo v dobo v zadružništvu in storila tak velik korak naprej za ljudsko blagostanje, da mu dozdaj ni bilo enakih.

Skoro malenkostno je sprito tega se preveč havit s prežalostno vlogo, ki so jo pri tej priliki igrali v deželnem zboru naši liberalci. Pravzaprav bi bili za povzdrogo našega zadružništva tudi tisti poslanici, ki uživajo malo vredno čast zastopati ostanke liberalizma v naši deželi, lahko glasovali in, kar se tiče principa tega zakona, so zanj res tudi oddali svoje glasove; a za konkretno predloge, kakor zadružništvo povzdigniti, niso glasovali, ker pri tem ni odletela nobena drobtina za njihovo stranko. Oni, ki so zasnovali svoje zadružništvo le za to, da naše ubijejo, seveda niso izlepa mogli glasovati za to, da se zadružništvo poda pod varstvo in nadzorstvo dežele in tako res služi svojemu pravemu namenu. Zato se ni čuditi, da so liberalci v sobotni seji kranjskega deželnega zbora predstavljal takoj usmiljenja vredne figure, kakor še nikoli in da so se sami kolikor le mogoče potrudili, da napravijo vtip političnih mrljev I. vrste. Tudi sobotna seja našega deželnega zbora je bila čuden pogreb, kar se liberalcev tiče, in če bi ne bilo dr. Trillerja, bi manjkalo celo za tak kondukt primerne muzike. — Kar se dr. Tavčarja tiče, ta mož ima zdaj že dolgo to navado, da vsako za liberalce žalostno reč še bolj žalostno napravi, in tako je tudi topot zapel svojo elegijo s tisto svojo gesto premanega starega leva, ki ni več interesantna; potem pa je odšel in s tem dokumentiral, kako malo je liberalcev pri koristnem ljudskem delu sploh zraven treba.

Dobili so pa v seji 18. t. m. tudi izvestni »mladini« zasluženo lekcijo in zlasti na adreso enega so se naslovile tako gorke, da mu bodo še dolgo po ušesih šumele. Sploh ni bila ta seja nič kaj veselega za tiste gospode profesorje, ki jim gre naš deželni odbor tako zelo na roko, pa zato v znak svoje hvaležnosti pri liberalcih čezenj zabavljajo. Bil je pa dr. Triller tisti, ki je to reč sprožil, za kar mu bodo gotovi gospodje jako malo hvaležni.

Slovensko ljudstvo pa s še večjim zaupanjem — če je večje sploh še mogoče — gleda v svoje zastopnike, ki so zanj zopet storili nekaj pozitivnega in

dalekosežnega, ki ni namenjeno za en dan, za en hipen in blesteč vtisek, marveč se bo poznalo desetletja in desetletja in še veliko delj, bo narodno blagostanje dvignilo na stopnjo, kakršne danes morda še slutiti ne moremo. In zato so bile upravičene in so zadele žebelj na glavo one besede dr. Krekove, ki jih je zaklical liberalcem, ko so gojnili pesem, da se je slovensko vseučilišče pokopalo, ker se je sklenilo Hribarjev mrtvi vseučiliški, za dosego vseučilišča absolutno brezpomembni fond obrniti v posojilo slovenski zadružni organizaciji: »Ljudstvo bo imelo na te vaše fraze le en odgovor: **smejalo se vam bo, smejalo in samo smejalo — smejalo, kakor se vam je že, se vam danes in se vam bo še v bodočel! —**

Tako bodi in tako tudi bo!

X X X

Popoldansko sejo 18. t. m. je otvoril okoli 5. ure popoldne deželni glavar pl. Šuklje in jo vodil do konca okoli 11. ure opolnoči.

Deželni glavar javlja, da je sesteročlanski odsek, ki je bil v dopoldanski seji na predlog dr. Susteršiča izvoljen, da se posvetuje o tem, kako zadružništvo v deželi pospešiti ter predložiti zbornici že v prihodnji seji glede tega konkretne predloge, imel sejo in pozove referenta o tej stvari, poslanca Jarcu, da o njega sklepib poroča.

Profesor Jarc nato referira o

PREDLOGIH ZA POSPEŠEVANJE ZADRUŽNIŠTVA.

Sesteročlanski odsek predлага zbornici sledeče:

I.

Deželni zbor vidi v zadružništvu najvažnejši faktor naravnega gospodarstva v deželi in spoznava kot nujno dolžnost dežele, zastaviti vse moči za prospeh zadružne organizacije na Kranjskem.

II.

Ustanovi se deželni zadružni urad, ki ima poslovati v vseh zadružnih zadevah kot strokovni organ deželnega odbora. V ta namen se dovoli za leto 1911 poseben kredit v znesku 10.000 K.

III.

Kot od deželne uprave odobrena zadružna organizacija v deželi Kranjski ima veljati »Zadružna zvezka« v Ljubljani, pod pogojem, da se podvrže redni reviziji deželnega zadružnega urada.

Deželnemu odboru se naroča, delovati odločno na to, da se po možnosti združijo vse v deželi Kranjski poslu-

LISTEK.

O delniških družbah.

Dr. Ivan Černe.
 (Konec.)

To varstvo je pa tudi zelo potrebno, kajti ravno nepremišljeno, ali pa direktno z goljufnim namenom osnovane družbe so lahko usodnega pomena za prebivalstvo, ki hitro verjame sirenškim glasovom ustanovnikov. Taj ljudje tako radi zidajo zlate graje in če kdo zna dobro govoriti, jih naj brzo premoti. Ustanovniki dobre za dobro, uresničenje te »imenitne in pohalne ideje« bogato nagrado, lepo načrana mesta, prodajo draga svoja posestva in naprave družbi, tako da je silno obremenjena, še predno začne ravzaprav delovati in ima na ta način že pri rojstvu kal smrti v sebi.

Mnogo takih ustanov ima svoje zadnje dejanie pred sodiščem, kjer pozajmo pravo vrednost ustanovnikov. Čeina družb pa prav dobro uspeva in razdeljuje vsako leto visoke dividende. Delničarji nimajo izgovorjenih nikaj obresti od načrtenega kapitala; iz-
 mo delajo samo takozvane interka-

larne obresti, ki jih dobé delničarji za časa zidanja podjetja in dokler družba še ne začne s produkcijo. Dividenda — imenuje se zato tako, ker jo upravni svet razdeli med družabnike — je samo del dobička, ki ga je skupila družba v prošlem letu. Po visokosti dividende cenimo delnice in računamo njih vrednost. Ker se ravna po dobičku, izplačajo ob ugodnih letih nekatera podjetja visoke dividende, drugi zavodijo pa vodijo v modrem izpostavjanju, da sledijo za leti dobre konjunkture redno slaba leta, svojo dividendno politiko tako, da hrano v ugodnih letih za slabe. Ko torej družod ne razdeljujejo dividende vsled slabih kupčije, odpro oni svoje žitnice in delijo. To pa vpliva; delnice poskočijo na borzi, učenje podjetja raste in skoromoremo z gotovostjo reči, da bodo kmalu vabili na novo emisijo delnic in povišali glavnico za nekaj milijonov.

Kar pa je ob ugodnih letih samobesi umevno, je mogoče storiti tudi umetno. Kako se preminogokrat določa dividenda — seveda dokler še gre — razmed; toliko in toliko moramo letos razdeliti. Godi se to večkrat posebno pred novimi izdajami delnic in takrat pokažejo visoke dividende svojo čarovno moč: komaj razpiše upravni

svet novo emisijo, že je podpisana in kar trgajo se za delnice.

Semtertje pa provzroči povišanje glavnice vse druge špekulacije. Ustanovnikom je namreč pogostokrat izgovorjena pravica, da dobe delnice novih emisij po starem prvotnem kurzu. Seveda se te pravice ustanovniki dobro poslužijo in velik dobiček v žep vtaknejo. Recimo, da notirajo delnice na borzi 475 K, ustanovniki jih pa morajo dobiti po kurzu prve emisije, n. pr. po 425 kron, torej zaslužijo pri vsaki delnici 50 kron. V principu gotovo ne bo proti temu nihče govoril, kajti samo pravčino je, da dobitjo ustanovniki družbe, ki se je izkazala kot potrebna in sedaj lepo prospeva, še potem ugodnosti in žanjejo na ta način sad svojega truda; ali kaj, ko je mnogokrat ravno ta ustanovniški dobiček vzrok povišanja glavnice. V sedemdesetih letih je bila ta politika zelo v rabi in je dobila beseda »ustanovnik« postranski pomen, ki je bil kaj malo časten. Sedaj so se tudi v tem oziru razmere izboljšale, vendar se pripete še semtertja taki slučaji. Ob tej priliki se seveda čudijo ljudje, če kakšen zavod, ki je razvijal vsestransko delavnost in je razdeljeval visoke dividende, pride v konkurenco. Bilanco je lahko ugodno se staviti in pravo stanje družbe umetno

prikriti. Delničarji se ne razumejo na to stvar, saj niti ne dobijo vpogleda, drugič je pa pri velikih podjetjih tako velikanski mehanizem, da ga je težko obvidati, če kdo ni nebrenehoma sam v vodstvu. Skrbno je torej treba gledati, kam kdo naloži svoje prihranke, da jih ima za čas potrebe. Nekatera podjetja so tako varna, da imajo pupilarno varnost in nesejo dobre dobičke. Zato ima mnogo hranišnic take delnice, n. pr. Avstro-ogrška banka. Posest teh delnic daje zavodom tudi pravico govoriti in odločevati pri tem načinem največjem zavodu, ter tako tvořiti važen faktor v skupnem javnem gospodarstvu.

Konečno poglejmo še razvoj delniških družb, kajti ravno po tem moremo najbolje spoznati njih pomen za gospodarstvo. Predvsem so se delniške družbe najbolje na Angleškem razširile in do največjega razvoja povspole. Ko so leta 1862. uredili postavo in olajšali trdi, proti bankam naperjeni Peelov zakon, moremo računati, da je bilo do leta 1896. na leto povprečno čez dober tisoč novih družb ustanovljenih. Velika večina teh novoustanovljenih družb je hitro propadla, tako da imamo v letu 1884. delniških družb 8692 z 476 milijoni funtov šterlingov (11,424 milijonov krov): štiriindvajset let pozneje pa jih

joče pridobitne in gospodarske začrte. V »Zadružni zvezci« v Ljubljani kot od deželnih uprave odobreni zadružni centrali.

IV.

Vseučiliški zaklad se odstopil »Zadružni zvezci« kot brezobrestno posojilo na nedoločen čas proti celoletni odpovedi in se ji dovoli letna deželna podpora 12.000 K, če izpolni pod III. v prvem odstavku navedeni pogoji in razum tega še sledete pogoj:

1. se zaveže podpirati prizadevanje deželnemu odboru v smislu 2. odstavka točke III.

2. priznava deželnemu odboru odčilen vpliv pri nameščanju zadružnih revizorjev na Kranjskem,

3. priznava deželnemu odboru pravico odpolati svojega zastopnika z odločajočim glasom v izpraševalno komisijo za revizorski izpit, ki posluje pri »Zadružni zvezci«,

4. se zaveže vsako sebi včlanjeno zadružno revidirati na željo deželnega odbora in v slučaju, da je zadružna sprejela od dežele kako podporo, dati deželnemu odboru prepis revizijskega poročila na razpolago, brezkvarno ne-posredni revizijski pravici deželnega odbora, če si jo je pridržal ob podelitevi deželne podpore ali pa če zadružna sama zahteva deželno revizijo,

5. se zaveže pripraviti in podati o vsaki sebi včlanjeni zadružni deželnemu odboru na zahtevo potrebnih materialov za presojo, je-li dotedna zadružna vredna in potrebna deželne podpore,

6. se zaveže podpirati v vsakem oziru deželni zadružni urad za doseganje njegovih smotrov.

V.

Deželnemu odboru se nalaga, da vpošteva pri obrestosnem nalaganju tekočih blagajničnih sredstev v tekočem računu tudi kreditne zadruge, če so pogoji nalaganja v vsakem oziru enaki onim drugih v poštev prihajajočih kreditnih zavodov; pri tem je glede v prvi vrsti na potrebu gibanost blagajničnih sredstev.

VI.

Deželni odbor se pooblašča po potrebi priskočiti zadružni organizaciji s tem, da prevzame deželno jamstvo do svote dveh milijonov kron, ako se prepriča, da iz tega jamstva ne preti deželi nikakršna škoda.

VII.

Uvažajoč, da propad »Glavne posojilnice v Ljubljani« utegne vsled neomejnega jamstva njenih članov uničiti mnogo samostojnih gospodarskih eksistenc v Ljubljani in po deželi ter skodovati ugledu in kreditu domačega trga, — se naroča deželnemu odboru, naj razmotri položaj in ukrene, kar se mu zdi pripravno, da se po možnosti omili useda nedolžnih žrtev in varuje ugled in kredit domačega trga.

Deželni odbor naj stopi v to svrhu v stik z drugimi javnimi faktorji, zlasti s c. kr. vlado in z mestno občino ljubljansko.

naštejemo 45.301, ki so imele premoženja 2123 milijonov funtov šterlingov (50.952 milijonov kron).

Na Nemškem ne vidimo sicer takega razvoja, vendar nas pa še za mnogo prekašajo. Navedem naj samo nekaj številk. Leta 1886-87. naštejemo 2143 delniških družb s premoženjem za 6846 milijonov mark, koncem leta 1909. pa naraste to število na 5256 s kapitalom 15.141 milijonov mark.

Kaj smo pri nas dosegli na tem polju? Prva delniška družba v Avstriji je bila Nacionalna banka, ustanovljena leta 1816., ki se je v šestdesetih letih izpremenila v Avstro-ogrsko banko. V letu 1830. naštejemo v celiem 8 delniških družb s 36 milijonov goldinarjev, kateri kapital se pa že po deseti letih podvoji in znaša 727 milijona goldinarjev. Takrat je bilo 22 družb. Do leta 1873. raste nato število podjetij kar skokoma — v letih 1865 pa do konca leta 1871. naštejemo 242 novo-ustanovljenih delniških družb, od leta 1871. pa do maja usodnega leta 1873. celo 473 ustanov — in doseže v letu kraha (1873) osemstopenajst družb, ki so imelo kapitala 15274 milijona goldinarjev. Kriza v tem letu je pa pomedija z družbami, tako da jih štejemo vedno manj, kljub temu, da so jih semtretja še nanovo ustanavljali. V letu 1881. znaša delniško premoženje 6301 milij. goldinarjev, nato se pa pologoma izpreminja in raste; tako imamo leta 1904. delniških družb 573 z 22172 milij. kron, leta 1907. pa 648 družb z 2744 milijonov kron premoženja.

V novejšem času — od leta 1906. — je nastopila v gospodarstvu nova tvorba trgovinskih družb, družba z omejnim jamstvom, ki se kaže poklicano nadomestiti delniške družbe, saj do

Za vsak slučaj se dovoli deželnemu odboru za to pomožno akcijo poseben kredit za leto 1911. v znesku 50.000 K.

Predlogom sledi živahen aplaz in veliko odobravanje.

Poročevalec obširno motivira te predloge, izvajajoč približno sledeče: Ni najmanjšega dvoma, da obsegajo predlogi odseka eno najvažnejših vprašanj deželnega gospodarstva, za naše zadružništvo. Stanje našega zadružništva izkazuje vseskozi visoke številke. Zadrug je v »Zadružni zvezci« okroglo 300, stele so blizu 75.000 članic, 180.000.000 K prometa, deleži znašajo okoli 2.200.000 K, rezerva okroglo 1 milijon 700.000 kron, čisti dobiček 400.000 kron. Gre se torej za največjo gospodarsko organizacijo našega ljudstva.

Kljub temu pa je dežela nasproti tej organizaciji zavzemala čisto pasivno stališče. »Zadružna zvezca« ni dobivala od dežele nobene podpore in je stala tudi sicer sama zase.

Drugače pa po drugih deželah. Štajerska je leta 1900 ondoljni zadružni organizaciji posodila 400.000 kron, v Dalmaciji je dežela zistemizirala mesta potovalnega učitelja revizorja, dajala zadružnam brezplačno knjige in blagajne ter 100.000 K letne podpore; na Salcburškem je vsaka zadružna dobila 230, centralna pa 2000 K podpore. Nižjeavstrijska izvršuje poleg tega, da zadružništvo visoko subvencionira sama revizijo, Galicija daje zadružništvu narančnost velikansko podporo in je ustavnila svoj revizijski urad. Goriška istotako podpira zadružništvo, prav tako Moravska in Češka, kjer znaša podpora zadružništву 51.000 K, nemške zadružne pa so doobile 54.000 K.

Zadnji čas je torej, da tudi naša dežela kaj storiti za zadružništvo in sicer nekaj, kar bo trajnega pomena. (Zivahnodobravanje.)

Govornik poudarja predvsem, da bo to vplivalo blagodejno na javnost (Klici: Tako je!), ko bodo vsi, ki se za zadružništvo trudijo, videli, da se dežela za to stvar briga. Največji moralni vtisek pa bo brezvroma imelo to, da dežela prevzame za zadružništvo garancijo dveh milijonov kron, po čemur se bo seveda poseglo le v izvanrednih slučajih. (Zivahn bravo-klici.) Potom predlogov šesteroclanskega odseka se bo preprečil v bodoče vsak run na naše denarne zavode, vsak kvaren vpliv, izvirajoč ali iz zlobnega hujskanja iz političnih ali kakršnikoli drugih motivov, izvirajočih iz konkurenčnih ali pa iz velikih svetovnih denarnih kriz, katerih je v bodoče posebno zavoljo tega pričakovati, ker bo avstro-ogrška banka vsled zahteve Ogrov, da se začno izplačila v gotovini, morebiti primorana diskont zvišati in bo denar težko dobiti, vsled česar lahko pride tudi taka zadružna v težave, ki je sicer popolnoma urejena.

Referent omenja potem zlobno hujskanje in natolcevanje zoper Zadružno in zoper Gospodarsko zvezco in glede slednje omenja, da bo država, kakor je to drugod storila, tudi pri nas morala

takrat, da bo sklenjen za te nov in modern zakon.

Kakšen je naš, Slovencev, delež v razvoju delniških družb? Izmed obstoječih družb naštejemo najbolj znane: Jadranska banka v Trstu (6 milijonov kron), Ljubljanska kreditna banka (5 milijonov kron), Stavbena družba Union, Hotelska družba Triglav, Delniška pivovarna Zalec in Laški trg. Skoraj vse stoje ugodno in se povoljno razvijajo. V novejšem času je bila ustavljena — saj v pretežni večini — z nemškim denarjem pivovarna Union, v Trstu pa se ravno vrši subskripcija delnic novoustanovljene hotelske družbe in kopališča Grljan-Miramar, katero podjetje moramo pač najtoplejše pozdraviti. Saj je vesel dokaz, da naša podjetnost ni zaspala.

Da nimamo Slovenci več delniških družb in večjih podjetij na svoji zemlji v rokah, bo pač vzrok posebna slovenska lastnost, da neradi zaupamo denar industrijskim podjetjem, ko je vendar »sam« v hranilnicah in posojilnicah varno naložen. Če je vodstvo teh zavodov v poštenih in vestnih rokah, je to pametno, saj se posojilnice udeležujejo pri podjetjih; včasih pa te roke niso vestne in na to nas — žal — spominjajo dogodki zadnjih dni. Upajmo, da se bodo tudi v tem oziru razmere izpremenile in bo pri nas oživela industrija, obrt in trgovina, saj nas vspodbuja k temu lega naših krasnih dežel, ki so vrata v svet: skozi naše kraje pelje pot do morja. Grabežljive tujčeve roke se stezajo po njem, varujmo svoje morje in branimo svojo zemljo, gre za naš obstoj. Kajti le narod, ki je gospodarsko močan in neodvisen, hrani svojo narodnost.

Izgubo vsled akcije za nabavo sena pokriti s primerno podporo. Kar se pa Zadružne zveze tiče, je ta itak tupatam nastale nezdrave razmere sanirala z likvidacijo teh in onih zadrag, in kako se je to pametno in dobro izvedlo, dokazuje dejstvo, da od teh likvidacij člani niso imeli ne samo nobene izgube, ampak celo efektiven dobiček. (Klici: Čujte! Čujte!)

Kar se vseučiliškega zaklada 700 tisoč kron tiče, ki naj se po predlogih odseka obrne v brezobrestno posojilo Zadružni zvezci, je ta zaklad bil dosedaj popolnoma mrtev, ni pospeševal vseučiliškega vprašanja in ga tudi za en las ne naprej pomaknil in bo na ta način, kakor odsek predlagata, odslej v resnici oživljen. (Zivahn ploskanje, odobravanje in: Tako je! ter Živio-klici od strani S. L. S.)

Referent konča: Namen naših predlogov je spraviti zadružništvo za vselej na pravi in zdravi tir in mu zagotoviti zdrav napredek. (Zivahn ploskanje in odobravanje.)

Deželni glavar otvoril nato debato; prvi se je k besedi oglasil

grof Barbo,

ki izvaja sledeče misli:

Mi smo odločni prijatelji zadružništva, ki je postal velik faktor v narodnogospodarskem življenju kranjske dežele. Nezdrave pojave, ki so tupatam nastali, smatramo za otroške bolezni, ker so se z zadružništrom pečali deloma novinci, deloma pa se ni razvila ponokod pravi zadružni zmisel. Vse to pa stranke, ki jo govornik zastopa, ne more ovirati, da ne bi predlogov S. L. S. odobravala in sprejela, izvzemši točk V. in VI.

Predvsem je treba pozdravljati, da se ustanovi deželni zadružni urad s primerno kompetenco in da se le eno zvezo, »Zadružno zvezco« pripozna nekako za oficijelno. Če se bo od neke strani te zbornice morebiti naglašalo, da je to strankarsko, je treba poudarjati, da je sploh nenormalno, da v majhni kranjski deželi obstojate dve zadružni organizaciji in se tako cepe sile, ki bi morale v prid gospodarskega napredka dežele ostati združene. Govornik soglaša z načelom, da zadružništvo ne sme biti ne strankarsko, ne nacionalno. Predlogi odseka pa merijo ravno na to, da se strankarstvo v zadružništvu odpravi in gre se zdaj le za to, da vse zadružne pristopijo k oficijelni »Zadružni zvezci«, ako hočejo postati deležne dobrota zakona.

Kar se tiče vseučiliškega fonda, je tudi govornik mnenja, da je to mrtev fond, ki vseučiliškega vprašanja kot takega sploh nič ne more pospeševati in ga po mnenju govornikov tudi ni sicer pa je deželi popolnoma svobodno, da ta fond zopet za njegov prvotni namen določi; če se ga »Zadružni zvezci« posodi, to ni v kvar njegovemu namenu. Premoženje »Zadružno zvezco« je namreč tako veliko, da je teh 700.000 K popolnoma pokritih in ji zato nikakor ne bo težko ga deželi vrniti, kadar bo dežela to smatrala za potrebno.

Pomisli pa, ki jih ima govornik glede odsekovih predlogov, so ti: da treba misliti, kako se bo za letno podporo, zoper katero govornik sicer ničesar nima, spričo deželnega proračuna našlo pokritje; potem se mu zdi, da se bo denar, ki ga misli dežela eventualno v zadružno organizacijo naložiti, nekako immobiliziral, končno pa je zoper garancijo dveh milijonov, ker je mnenja, da bo to zadružne lahko zapeljalo do lahkomiljenosti. Govornik pa tudi želi, da bi se njegovi stranki dalo dolonješje zagotovilo, da bo »Zadružna zvezca« odslej svoje delovanje samo na Kranjsko omejila, ker ne gre, da bi kranjska dežela zadružništvo drugih dežel podpirala.

Kar se »Glavne posojilnice« tiče, je sicer za to, da se olajša stanje nedolžnih žrtev njenega poloma, a to naj se omeji zgorj na deželne uradnike, od katerih so nekateri vsled tega prišli v nesrečo.

Drugi se oglaši za besedo

dr. Tavčar,

ki razvija te-je misli:

Najprej na slovensem način protestiram proti načinu, kako se je ta velevažna zadeva spravila v pričujočem zasedanju v razpravo. Za to zasedanje je bil dnevnih red natančno določen in dopoldne tudi docela izčrpan. Če bi bil govornik prijatelj (Veselost) pl. Šuklje v tem slučaju postopal z ozirom na poslovni red tako strogo, kakor je svočas nastopil zoper stranko, kateri ima govornik čast pripadati (Deželni glavar se smehlja), bi do tega ne bilo prišlo; tako pa se je narodnonapredno stranko s predlogi, ki so zdaj v razpravi, naravnost presenetilo, tako da narodnonapredna stranka o celih stvari ni imela prilike niti razmišljavati. (Precejšnja veselost.) Po uverjenju govornika se je

že volitev šestih članov za posebni osek izvršila čisto nepravilno in bi se moral nujni predlog častitega gospod kolega dr. Šusteršiča odstopiti enem izmed obstoječih odsekov, ki bi se nabil o stvari posvetoval temeljito in se potem prišel pred zbornico s svojimi predlogi v bodočem zasedanju. (Lampe: Saj nobenega odseka ni!)

Vse to pa je, pravi govornik, na bolj zavoljo tega omenil, da bi se napisilo, da njegova stranka ne pozna poslovnika.

Kar se stvari same tiče, bo narodnonapredna stranka glasovala za predlog I., da je namreč dežela poklicana zadružništvo podpirati, in pa za predlog VI., da se pomaga žrtvam »Glavne posojilnice«. Glasovala pa bo narodnonapredna stranka zoper vse druge predloge.

Iz teh predlogov diha namreč pretrdnem uverjenju govornika enostavnost, ti predlogi služijo udinole v politične namene. (Ugovori.) Vi, gospodje, pripoznate le »Zadružno zvezco«, druga pa nočete poznati in podpirati. Govornik pravi, da ne tudi, da predlogi S. L. S. nekaj zdravega obsegajo, toda njen se vidi, da bi se moral sprejeti v celoti druga Zveza in bi se morali vpletati tudi drugi elementi. Morala bi se vršiti preje pogajanja med obema Zvezama in šele potem priti na dan tako dalekosežnim načrtom. Nadalje pa meni govornik, da bi se bilo moral gospodarsko stanje »Zadružne zvezce« natančno razložiti; ker se pa to ni storilo, se hoče zbornico siliti, da na slep glasuje.

Končno pravi govornik, da mu le na srcu vprašanje vseučiliškega zaklada. Ze v formalnem oziru bi bila po njegovem mnenju potrebna Najvišja sankcija, da se zaklad odtegne svojemu namenu, v stvarnem oziru pa je trdno prepričan, da če se predlog odseka sprejme, je slovensko vseučiliško vprašanje s tem pokopano. (Zivahn ugovori.) Govornika je v odseku, kjer je bil v prisostvu sej, hudo zabolelo, da je v navzočnosti člana tiste stranke, ki slovenskemu vseučilišku tako zelo nasprotuje, padla v odsek od strani S. L. S. neka jako pikra opazka. (Klici: Kakšna?)

K skepu predlaga govornik, da se predlog II.-VI odstopijo deželnemu odboru, da jih prešče in konča v vzklikom: Vi gospodje, za vsem tem neka skrivate! (Klici: Vse je v predlogu jasno rečeno!)

emo tudi, da jih ima na samem kranjskem toliko, da že njen kranjski delokrog zadošča in nas sili, da se zato dejela zanima. Sicer pa je znano, da Zadružna zveza sama sili na to, da se organizacija podeželila, tako da bo več sprejemala novih članic izven kranjske dežele, kar jih pa je, se zato, oziroma so se združile v svoje željne zveze. To bo za zadružništvo podi dobre uspehe; stavljam pa v teme zagotovilo predlog, da se k točki IV odsekovih predlogov sprejme še odstavek: »Zadružna zveza« se zaveže, da svoje delo po možnosti omeji na kranjsko deželo in ne sprejme več izvenkranjskih članic. (Dobroklici.)

Zdaj pa prehajam k velikim skremeni gospoda načelnika narodnonašnje stranke. (Veselost. Klici: Saj je še!)

On je začel s formalnimi protesti. Klic: Kaj pa če drugega? Njemu se pred vsem zdi, da ni prav, da se je to zasedanje, ki je imelo natančno določen dnevni red (Klic: Saj je zmirej natančno določen!), kakor se on izraža: zlorabilo v to, da se je vložil predlog, ki je v razpravi. Na katero določbo deželne ustawe se gospod dr. Tavčar pri tem svojem slovesnem protestu ozira, nega ne vem. Take določbe, da bi se izlizc od deželnega glavarja preje dočenemu dnevнемu redu ne smel vložiti kak nujen predlog, ne poznam. Zadeva pa, za katero se sedaj gre, je nujna in pereča (Klic: Tako je!), da pa je do tega prišlo, zato ravno naša stranka nima nobene krvide. (Živahnopritrjevanje.) Ni naša krvida, da moramo zdaj reči naši javnosti: **Ne boj se! To in to je uničeno, zadružništvo pa stoji trdno in se mu nobene reči pod božjim solncem ni bati,** (Burno ploskanje in viharno odobravanje) **v zadružništvu je tvoja prihodnost, slovensko ljudstvo; ne skrbite nič in dejajte dalje na njegovem procvitu!** (Dolgotrajno ponovno ploskanje) — da je bilo treba to reči, to je posledica potomov, katerih nismo mi krivi in na katerih nismo mi udeleženi. (Poslanec Višnikar nekaj pripominja. Dr. Šusteršič: Vi morate to najbolj vedeti, vi ste, gospod nadsvetnik, tudi eden izmed tistih, ki niso nič krivi; vi ste prostovoljno prevzeli posel predsednika likvidacijskega odbora, zato pa ste prisli še v nevarnost, da pride pod ključ. Občna veselost.) Mi nismo pri teh polomih absolutno nič kot stranka udeleženi in kot stranka ne bi imeli nobenega interesa takoj vmes poseči, toda mi smo tudi deželni poslanci in zato čutimo dolžnost varovati pri tej stvari občne koristi! (Veliko odobravanje.) Zato pa je bilo treba, da smo uporabili prvo priliko, da storimo, kar je bilo nujno potrebno.

Dr. Tavčar je dejal, da je bil odsek nepostavno izvoljen. Vprašam ga pa, zakaj ni dopoldne, ko se je volil, nič protestiral; ne samo, da ni protestiral, da se je celo vanj voliti (Veselost) in se je seje udeležil. Zdaj pa je naenkrat postal tega naziranja, da bi se bila cesta stvar morala izročiti enemu izmed že obstoječih odsekov. Gospod dr. Tavčar je dejal, da je to rekel najbolj zavoljo tega, da bi se ne mislilo, da on ne pozna deželnoborskega poslovnika. Gospod dr. Tavčar pa je ravno s tem pokazal, da ga res ne pozna; prvič dočela poslovnik (govornik citira in prebere dotični paragraf), da se nujne stvari smejo izročiti posebič v to izvoljenim odsekom, drugič pa se ta zadeva enemu izmed že obstoječih odsekov sploh ni mogla izročiti, ker je bilo zadne zasedanje vendar zaključeno in zato **noben odsek sploh več ne obstaja.** (Gromovita veselost. Dr. Pegan: Prosim, disciplinarni odsek posluje dalje. Dr. Šusteršič: Tega pa ne verjamem, da bi bil dr. Tavčar žezel, da zadružništvo izročimo disciplinarnemu odseku. — Burno veselje.) Sicer je pa petdesetletna praksa deželnega zabora vedno bila taka, tudi pod drugimi glavarji, ki so bili gospodu dr. Tavčarju bolj simpatični kakor sedanji pl. Šuklje, čeprav je njegov priatelj. (Veselost.)

Gospod dr. Tavčar je protestiral nadalje zoper neodkritosrčnost, ki smo jo z vložitvijo teh predlogov v prospeh zadružništva baje pokazali. Jaz ne vidi nobene neodkritosrčnosti, zahrbitnosti ali kaj temu podobnega? Moj predlog je bil dopoldne prebran in jasno je bilo v njem rečeno, naj odsek že v prihodnji seji stavi primerne konkretni predlog. Dr. Tavčar je temu pritrdil s tem, da je za moj predlog glasoval, se dal v odsek izvoliti in se njegove seje udeležil. V tem odseku je imel vsak pravico staviti svoje predlage; prof. Jarc je stavil svoje, ki so zdaj v razpravi, dr. Tavčar pa ni stavil nobenega. Jaz bi bil srčno žezel, da bi tudi on katerega stavil, pa sem zastonj čakal.

Ne, ní nobene neodkritosrčnosti na naši strani, neodkritosrčnost, skrivanje in pristranost, **ta se kaže danes na nasprotni strani.** (Veliko pritrjevanje.) Iz vseh predlogov, stavljenih od odseka, so pobrali gospodje vun enega samega; vzeli so tisto rozino iz putice, namreč »Glavno posojilnico« (Velika veselost), za vse drugo pa nočejo glasovati. Če ni to pristranost, ne vem, kaj bi bilo. Gospodje, rečemo vam odkrito, da to ni dobro; bilo bi po mojem uverjenju celo s stališča vaše stranke veliko boljše, če bi vi bili tudi druge točke sprejeli. (Klic: Tako je!)

Dr. Tavčarju pravimo: Mi smo tudi tukaj, tudi mi imamo svoje zadružništvo. Gospodje, jaz nikoli ne govorim o zadružništvu kake stranke, jaz stojim nastročno na stališču, **da moramo vse sile zastaviti, da pride zadružništvo vun iz strankarstva.** (Veliko, dolgotrajno ponovno odobravanje in ploskanje.) Jaz glede zadružništva poznam eno samo razliko: če so zadružne solidne, če res odgovarjajo namenom, ki jim imajo služiti, potem je vseeno, h kateri stranki pripadajo slučajno tisti, ki jih upravlja. **In te realne zadružne, te je treba ščititi,** ker tu se gre za del narodnega, občega premoženja. Zakaj mi nismo zato tukaj, da bi delali politiko trenotnih uspehov, ampak da **delamo za ves narod realno in solidno politiko.** (Živahniki klici: Tako je!) Treba je zadružništvo v naši deželi centralizirati, odpraviti nezdravo konkurenco, ki zadružništvo le kvari in dela z dvojno režijo le nepotrebne stroške. (Klic: Res je!) Mi imamo dolžnost na to delati in danes predlagamo, da stopi centralizirano zadružništvo v okrilje dežele in Zadružno zvezo obvezemo, da to teženje deželnega zabora po centralizaciji tudi od svoje strani podpira. Zdaj je odvisno edino-le od volje tistih zadruž, ki k Zadružni zvezi ne spadajo, da izvajajo primerne konsekvence, ako hočejo postati deležne dobro, ki jih jim naši predlogi nujajo. Če pa tega nočejo, potem tiste zadružne le pokažejo, da ne služijo svojim namenom (Živahniki klici: Tako je!) in zato jih mi tudi ne moremo in ne smeemo podpirati. Kar se pa tiče posredovanja, katero je rekel dr. Tavčar, da bi bilo med obema zadrugama v svrbo centralizacije preje potrebno — to ve vsak, da bi taka posredovanja dolgo trajala, položaj v deželi pa je zdaj tak, da moramo hitro nekaj napraviti, da moramo solidnemu zadružništvu reči: Dežela je za vami; tu so vrata, pojte notri, kateri hočete!

Potem pa je rekel, dr. Tavčar, da bi se ne smel vseučiliški zaklad dati zadružništvu v posodo, prvič že zaradi tega, ker bi bilo v to svrbo potreba najvišje sankcije. To pa ne drži, zakaj vseučiliški zaklad je bil ustanovljen z navadnim sklepom deželnega zabora brez sankcije in se zato sme tudi brez sankcije dati na posodo. Seveda, če bi imel vseučiliški zaklad najvišjo sankcijo, potem bi bil jaz gotovo zadnji, da bi se le en vinar od njega za kaj drugega porabil, zakaj če bi bil sam cesar s svojo sankcijo vseučiliški fond puštil ustanoviti, potem bi bil na ugodni rešitvi našega vseučiliškega vprašanja najvišja faktor v državi angažiran. Tega pa žalibog ni. Ta ugovor dr. Tavčarja je bil torej jako nepotreben.

Kar pa zaklad sam zadeva, se z njim vprašanje slovenskega vseučilišča niti za eno minuto, tudi ne za eno sekundo ne pospeši. (Klic: Tako je!) Ta zaklad je bil nekaj silno neekonomičnega. Če ta zaklad danes Zadružni zvezi posodimo, bo ta zaklad še živel, bo ekonomično deloval. Če bi pa bili ta zaklad pustili še dlje mrtev ležati, da ne bi kaj koristil, razun tega, da za vseučiliško vprašanje nima absolutno nobenega pomena, **bi nas ljudstvo lahko upravičeno na odgovor poklicalo!** (Klic: Tako je!)

G. dr. Tavčar se je pritoževal, da so v odseku padle pikre besede glede na slovensko vseučilišče. Jaz sem bil načelnik tega odseka, pa teh pikrih besedi nisem slišal Pač pa vem, da je gospod deželnega glavarja, najboljši poznavalec in tak ljubitelj slovenskega vseučilišča, da more v tem oziru z vsakom prenesti vsako konkurenco, v odseku kako zanimivo razlagal, kakšen **nezmisel** je bil ta fond naložiti, ker nas ni niti en korak privedel dalje do cilja in ker je popolnoma mrtev ležal. Vprašanje slovenskega vseučilišča je vprašanje bodoče politične konjunkturi. Ali bo mi izrabili — zato smo tu takoj — in potem se slovensko vseučilišče ustanovi, ali pa ne pride. Ne v enem ne v drugem slučaju vseučiliški zaklad nič ne koristi in je popolnoma vseeno, ali je tukaj ali ga ni. Bila bi sploh velika škoda, ako bi v slučaju, da država vseučilišče ustanovi, dežela moralna

država sploh ne bo gledala na to, kadar vseučilišče ustanovi, ali imamo mi za to kakšen fond na razpolago ali ne. Kar pa zedeva tisto frazo dr. Tavčarjevo, da se je s tem slovensko vseučilišče pokopalo, imam odgovoriti le še to, da skušnja zadnjih let kaže, da tisti, ki so slovensko vseučiliško vprašanje neprestano kompromitirali, sedijo ravno v liberalnih vrstah! (Na te besede nastane v zbornici nepopisen vihar in ogorčenje, naperjeno proti liberalcem; čujejo se vsakovrstni ogorčeni vzkliki in fej-klici zoper liberalce.)

Končno opozarja govornik na to, koliko store druge dežele za zadružništvo. Galicija je takoj dotirala zadružništvo z dvema milijonom kron in je prevzela še vrhatega zanj jamstvo za nadaljnih 8 milijonov. (Klic: Čujte! Čujte!) Če ima Galicija toliko zaupanja do svojega še tako mladega zadružništva, koliko več ga moremo mi imeti do naše že tako visoko razvite Zadružne zveze! Na nas je, da zdaj pokažemo, da imamo vanjo to zaupanje. Sicer pa za posojilo, ki ga Zadružni zvezi damo, obstaja več kot zadostno jamstvo, jamstvo Zadružne zveze znaša namreč čez dva milijona. (Čujte!) To je pač zadostna kreditna podlaga za 700.000 kron posojila.

Če za predloge odseka glasujemo, storimo le svojo sveto dolžnost, storiti svojo sveto dolžnost dežela!

Govoru našega načelnika je sledilo dolgotrajajoče ploskanje in veliko odobravanje.

Nato se oglaši za besedo

dr. Triller.

Govornik najprej z vsem ogorčenjem protestira zoper to, da bi se hotelo v pičilih dveh urah dvigniti zadružništvo s strankarskim namenom. Govornik zakliče: **Vaši predlogi pomenijo politični pogrom zoper naše zavode!** (Klic: Oho! Kaj tako se bojite? Revizija od dežele vendar ni pogrom!)

Prehajajoč na vseučiliški zaklad, poudarja govornik, da smatra okolnost, da je danes pri seji navzoč tudi ljubljanski vladika. (Klic: Je že pri škofu! Velika veselost), za nekako tragiko usode; kajti takrat, ko so šla ljubljanska napredna društva z razviti zastavami na kolodvor sprejet novega vladika, (Knezoško se smehlja. Klic: O tem pa rajši molčite!) takrat je on zaklical: »Živila slovenska univerza! Naša srca so takrat v razkošju zaplavala, danes pa je isti vladika navzoč, ko se slovenska univerza pokopuje. (Buren smeh; viharno krohotanje.) Govornik se spominja, kako ju naško se je delegacija S. L. S. v državnem zboru za slovensko vseučilišče borila, če se pa vseučiliški zaklad zdaj Zadružni zvezi brezobrestno posodi, bo to napravilo slab vtis na javnost. (Dr. Šusteršič: Ja, ali bomo s tem fondom napravili univerzo?) Govornik opozarja na to, da bo država od mesta zahtevala, da univerza zgraditi, kakor na primer obrtno državno šolo. (Dr. Šusteršič: Univerze nikoli! Dr. Lampe: Odkod pa to veste?) Govornik pravi, da bo najbrže tako; sicer mora univerzo vselej država zgraditi, v Avstriji pa vrlada za nas drugačna pravica kot za Italijane. (Burni vzkliki: Tega pa mi ne bomo pustili!) Govornik: Pa dajte profesorjem za spisovanje šol. knjig! (Ogorčeni vzkliki: Ali ne dajemo? Katoliško tiskovno društvo jih zalaga, mi pa bogate honorarje plačujemo!) Govornik pravi, da je k njemu prišel nek profesor tožiti, da deželni odbor premalo stori glede tega. (Veliko ogorčenje.) Slabo uslužo ste s tem storili profesorji Žmavcu! (Kli: Le še enkrat naj k nam pride!)

Končno govornik naglaša, da bo včina S. L. S. nosila posledice, ki bodo nastale vsled tega, da se je vseučiliški zaklad posodil in je s tem trpel slovensko vseučiliško vprašanje. (Klic: »Ja bomo zelo lahko nosili.) Mi vam te odgovornosti ne bomo olajšali. (Klic: »Je na treba! Se vam zahvaljujemo! Veselost.) Glede »Glavne posojilnice« pa govornik predлага, da se subvencija za nedolžne žrtve zviša od 50.000 K na 100.000 K.

Do besede pride

dr. Lampé,

ki odgovarja predgovorniku.

Dr. Triller vidí v predlogih odseka glede pospeševanja zadružništva pogrom na liberalne denarne zavode. Tega jaz ne razumem. Če ima zadružništvo zavod čisto vest, če so njegova računi v redu, če je njegovo poslovanje pravilno, bo prišel rad pred deželni odbor in pokazal svoje račune ter se podvrgel reviziji. Kot pogrom bi se moglo deželno nadzorstvo smatrati le tedaj, ako je kaj zavodov, **ki nimajo čiste veste in čistih računov!** (Viharno pritrjevanje.) Ce obstojajo v naši deželi taki

zavodi, kf v tem, če od njih zahtevamo račune, vidijo pogrom nase, potem je naša sveta dolžnost, da take elemente eliminiramo iz javnega življenja! (Veliko pritrjevanje in tako je-klici.)

Kar se tiče posojila »Zadružni zvezzi«, je govoril dr. Triller nekaj o slabem vtišu, ki ga bo to napravilo na javnost, če se vseučiliški zaklad zadružništvu posodi. Vprašam, katera pa je tista javnost, ki se bo razburila? **To je par ponosrečenih individuum v Ljubljani,** (Viharno dolgotrajno odobravanje. Klic: »To so navadni faloti!«) ljudje, ki se imenujejo časnikarje, pa tega imena ne zaslужijo, ta »javnost« **se ne bo nikoli pomirila,** (Burno pritrjevanje.) ker le od te ga živijo, da namenoma in iz poklica lažijo, bližnjiku čast krađe in obrekajo! Na take elemente se ozirati, to bi bilo res obsodbe vredno. (Tako je!)

Sicer pa ima posojilo »Zadružni zvezzi« pretežno le moralen pomen, ker »Zadružna zvezza« bi tudi brez njega lahko izhajala; mi hočemo le pokazati, da hočemo vse, kar le moremo storiti, da branimo tisto zadružništvo, ki je brez varstva bilo dobesedje izpostavljeno napadem vsakega cigana. (Klic: »Spada že na gavge!«) Ti lumiči so si vse izmisli, dejstva, stevilke so bile zlagane.

Gospod dr. Triller se je seveda moral dotakniti tudi navzočega gospoda knezoškoška, in jaz kakor se vsakikrat, tudi zdaj konstatiram, da dr. Triller ne more nikoli govoriti, da se ne bi spomnil kakega škofa, mežnarja ali kapucina. (Veselost.) Zadnjič smo govorili o cestah, danes o zadružništvu in bilo je govorjenje tudi o kanalih po Ljubljani, dr. Triller pa je zmirej prišel na škofe, fajmoštre in kapucine. (Veselost.) K tej temi se vrne vedno z največjo nezmotljivostjo. No, kar se tistih sprejemov tiče, ki so jih liberalci našemu knezoškošku svoj čas priedili — gospodje! tega se spominjati imate pač najmenj povoda, in jaz se le čudim, da se danes liberalci le upa s temi rečmi na dan priti, po vsem tem, kar so ti ljudje od takrat našemu knezoškošku prizadeli! (Živahnopritrjevanje.)

Zdaj pa šolske knjige, ki so prišle tudi v debato. Deželni odbor je vse storil, da so se slovenske šolske knjige tiskale. Liberalci so vedno vplili, kako so potrebne, storili pa niso nič. Noben liberalni založnik ni sprejet rizika: tisti, ki je ta veliki riziko z veličinami žrtvami vzel nase, je bilo **Katoliško tiskovno društvo** (Čujte! Čujte!) Profesorji pa se ne morejo pritoževati; deželni odbor jim je izplačeval obile honorarje, kakor bi jih nikjer drugod ne bili dobili in ni vprašal, katerega političnega mišljenja je ta ali oni profesorji, in zato obžalujem, da je prišel od liberalne stranke na nas ta napad. (Dr. Šusteršič: **Prihodnjič si bo treba te gospode načančneje ogledati!**) Jaz pravim: Odslej ne bomo dali nobene nagrade več za nobeno knjigo, ako ne bo res potrebna; ne pa, da bi nekatari profesorji brez potrebe začeli pisati knjige, le zato, da bi honorar vlekli! (Klic: Tako je! Klic: In dopust dobivali!)

Končno poudarja govornik, da je dr. Trillerjev predlog, naj se subvencija za nedolžne žrtve »Glavne« od 50.000 povraša na 100.000, sama demagogija. Če bi bili mi rekli, da damo 100.000, bi on brezvredno rekel: Dajmo 200.000. (Klic: Kar dā naj jih! Veselost.) Na eni strani vpijejo ti gospodje, da denar vun mečemo in se s skrbjo povprašujejo, kje bomo dobili pokritje, na drugi strani pa hočeo, da mesto 50.000 damo 100 tisoč.

Dopoldne se je pri razpravi o desetmilijonskem posojilu pokazalo, kakšen velik ugled in kredit uživa pred svetom naša dežela. Naša dolžnost je, da priporomoremo do čim večjega kredita pred vsem svetom tudi na

te« in neno dvamilijonsko jamstvo, nato pa preide k kupčiji, ki jo je danes sklenila z deželo »Zadružna zveza«. Ta kupčija je za »Zadružno zvezko« obteživa. Jaz kot načelnik »Zadružne zvezke« pravim: jaz se bojim te kuratele. Bomo kmalu prišli s številkami, da bomo vam liberalcem usta zamašili; imeli bomo 450 zadrag. Deželni odbor zahteva revizijo, potem takem bo treba pri nas stevilo revizorjev na devet pomnožiti, računajte minimum na vsakega 3000 K, pa dajete za 3 dni in potrino, dobite okroglo sveto 37.000 K in zato dobimo od dežele okroglo 30.000! To je naša kupčija! Kar se pa posojila tudi, je tako, da če se nam odpove, moramo v 1 letu vrniti. Če bo »Zadružna zveza« voljna pogoje deželnega odbora sprejeti, to prav gotovo ne bo zavoljo te kupčije, ampak le zato, da se zadružništvo spravi na novo podlago, ki bo imela ugodnosti v drugem oziru, za mirni in nemoten razvoj narodnega gospodarstva. (Klici: Tako je!) Poudarjati smem pri tem še to, da jaz pri tem žrtvujem veliko: žrtvujem idejo združenega jugoslovenskega zadružništva! To je resnica!

Zdaj pa vseučiliški fond. Tukaj je treba jasno govoriti. Nobena reč na naše ljudstvo — to je izkušnja v vseh hudi političnih bojih, ki smo jih imeli vsekdar jasno pokazala — nobena reč na naše ljudstvo tako malo ne vpliva kakor fraza. In čisto simbol fraza, bedrija je, kar so liberalni govoriki danes glede tega gonili. (Klici: Tako je!) Vseučiliški fond ni za vseučilišče nič pomnil; jaz, ki sem kot član slovenske državnozborske delegacije o vseh fazah boja za slovensko vseučilišče natančno poučen, vem, da ni ta fond igral nobene vloge v tem vprašanju **in da se je ta fond porobil v eni najkonfuznejših glav, kar jih je kdaj bilo** (Viharno pritrjevanje) **in vas pri tej reči prav nič drugega ne boli kakor to, da smo zopet eno tako konfuzijo tega človeka odkrili.** (Pritrjevanja, ki pri tem nastane, ni mogoč popisati.)

Jaz tu na ves glas rečem: **Jaz sem bil tisti, ki sem sprožil misel, da se v pospeševanje za naš narod tako važnega zadružništva porabi vseučiliški fond kot posojilo, da se mu da pameten namer, in če hočete, prevzamem jaz za to vso odgovornost!** (Klici od S. L. S.: Ni treba! vsi tako odgovornost prevzamemo!) Jaz se vas vseh skupaj nič ne bojim in naše ljudstvo bo na vaše umetno ogorčenje le en odgovor imelo: **naše ljudstvo se vam bo na to smejal.** (Klic: Režalo se bo!) **smejalo in samo smejalo — smejalo, kakor se vam je v prošlosti, kakor se vam danes in se vam bo v bodoči!**

Na te besede je sledil v zbornici pravi vihar navdušenega odobravanja. Glavar po dr. Krekovem govoru, ker ni nihče več oglašen za besedo, debato zaključi in podeli sklepno besedo poročevalcu, poslancu Jarcu.

Poročevalec

poda najprej z ozirom na neko opombo dr. Tavčarja, da se »profesor Jare zmisli sreči sledečo izjavjo: Dr. Tavčar moj obraz očividno ni všeč. Priznam, da morda kot političen začetnik še nimam daru, da bi z obrazom znaš vselej zatajiti, kar mislim. Gotovo na to ne pomeni več korajče, če v političnem življenju osivel diplomat z lisjaškim zagovorniškim knifom utaji to, kar je misil reči, ko se ga za njegove besede resno in odločno pozove na odgovor. (Čujte!) Dr. Tavčar me razume. —

Justifikacija mladinskega profesorja. Poročevalec preide po nekaterih opazkah glede tega, kako liberalni govornik dr. Tavčar poslovnik razume, na vprašanje šolskih knjig, ki ga je prilekel v zbornico z tako nesrečno opazko dr. Triller. Poročevalec opomni poslanca g. dr. Trillerja, naj nekega svojega prijatelja rajši opozori na to, **da spiske učno knjige fizike, za katero je dobil honorar in dopust, mesto da po političnih shodih okoli agitira!**

Dr. Pegan: »To je Reisner!«

Na to nastane v zbornici tak vihar in tako ogorčenje, da enakega prizora kranjska deželna zbornica tudi v časih najhujše obstrukcije ni kmalu videla. Poslanci S. L. S. se vzdigajo vsi s sedežev in gredo pred dr. Trillerja, ki izkuša ves presenečen vsled tega viharja Reisnerja zagovarjati, češ, nenavzočega se ne sme napadati.

Dr. Pegan: »Kolikokrat ste pa vi napadali nenavzoče!«

Dr. Šusteršič z največjim ogorčenjem označuje s krepkimi klici početje profesorja Reisnerja. Poslanci S. L. S. klicajo:

»Fej! Fej! Fej!«

»**600 K je dobil predujema in še doust!**«

»Tak lump!«

»Ali ste že videli tako barabo?«

»Fej!«

»**600 K Vorschussa in Urlaub!**«
»Pa nič naredil!«
»Na shodih pa agitira in zabavlja zoper nas, da ne pospešujemo šolstva!«
»Tak cigan!«
»**To je tat!**«
»**600 K Vorschussa, pa še Urlaub!**«
»To je tat, tat, lump!«
»Deželni denar krade, baraba!«
»**600 K Vorschussa in Urlaub!**«
»Potem pa laže na shodih, da ne dajemo nič za šolstvo!«
»**600 K deželnega denarja je vzel!**«
»**To se pravi krastil!**«
»Fej!«
»Cigan!«
»**600 K Vorschussa in Urlaub!**«
»Pri nas je beračil in fehtal, naj mu damo Vorschuss, zdaj pa laže ta lump čez nas na shodih!«
»Tak šuft!«
»Fej!«

»Mene je prišel osebno prosit!«
»**600 K Vorschussa in Urlaub!**«
»Len profesor!«
»Fej!«

Dr. Triller skuša Reisnerja braniti. Dr. Šusteršič: »Kako morete kaj takega braniti? **600 K Vorschussa in Urlaub**, zdaj pa po shodih zoper nas laže.«

Triller ga nekaj zagovarja.

Dr. Šusteršič: »Ali se ti z njim identificiraš?«

Klici: »Ali morete tako barabstvo zagovarjati?«

»Ali hočete braniti človeka, ki je dobil 600 K deželnega denarja za predjem, zdaj pa laže tako nesramno zoper deželo?«

»Povrne naj!«

Poročevalec Jarc: Jaz konstatiram, da imena dotičnika nisem imenoval, (Dr. Pegan: »Jaz sem ga! Ponove se viharni klici: »Lump! Tat! Barbara! Fej!«) rečem le, da dotičnik, ki je dobil 600 K deželnega denarja za predjem in dopust zraven, ni nič naredil, potem pa še po shodih lagal, da mi šolstva ne podpira.

Dr. Šusteršič dr. Trillerju: »Ali se Vi z njim identificirate?«

Dr. Triller: »Ne!«

Dr. Šusteršič: »No torej! To se ja ne da braniti!«

»Tako barabstvo!«

Dr. Triller: »**Ne branimo tegaj!**«

Duhovi se na to pomirijo, padajo še nekateri klici:

»Tak lump! Falot! Fej!«

Nato pa poročevalec svoje poročilo zaključi in sledi:

Specijalna debata.

Ker za podrobno razpravo ni nihče oglašen k besedi, odredi glavar

glasovanje,

pri katerem se vsi predlogi odseka sprejmo z velikim navdušenjem, pleskanjem in Živio-klici od strani S. L. S.

Nato pride po nekaj interpelacijah, katere omenjamamo v jutrišnjem listu, do načelne izjave načelnika S. L. S. dr. Šusteršiča glede

LOVSKEGA ZAKONA,

ki ga je vlada deželnemu zboru vrnila. Dr. Šusterščev govor objavimo v celoti v jutrišnji številki, danes moremo podnarjati le to, da je dr. Šusteršč z največjo odločnostjo in veliko ostrostjo protestiral zoper **nečuvveno prednost poljedelskega ministra**, da je vrnili deželnemu zboru zakon, ki varuje kmečke koriste, dočim hoče **takovzani poljedelski minister baron Widmann čuvati koristi zajca!** (Nepopisno ogorčenje.) **S takim ministrom se S. L. S. ne pogaja, s takim »kmečkim« ministrom, ki kaže v svojem dopisu na kranjski deželni zbor sovražnost do kmečkega stanu**, nima S. L. S. prav nič se dogovarjati, ampak **zahiteva brezpojno in neizprosnec, da ostane lovski zakon**, kakor ga je kranjski deželni zbor sklenil, v **bistvu doceia neizpremenjen!** Ako hoče vlada na svojem stališču vztrajati, bo imela boj do skrajnosti in **videli bome, kdo bo v tem boju zmagal!** (Viharno pritrjevanje.)

Po nekaj stavkih v obrambo »poljedelskega« ministra, izjavil deželni predsednik, da je zasedanje zaključeno, na kar ga deželni glavar, zahvalivši deželnega predsednika in poslanca, zaključi ob 11. uri ponoči.

Slovensko vseučiliško vprašanje.

Ni ga resnega vprašanja našega narodnega razvoja, ki bi ga naša liberalna stranka ne bila kompromitirala, pomazala, izdala in prodala.

Med ta vprašanja spada zlasti tudi slovensko vseučilišče.

Bila je zadnja točka liberalne programa, pred katero se je do zadnjega časa še nekoliko ustavljala liberalna surovost in umazanost.

Zadno poletje je padla tudi ta točka v brezdrobno liberalne sramote in liberalnega narodnega izdajstva.

Znano je, s kakšnim junaštvom, s kako požrtvovalnostjo so se borili poslanci »Slovenskega kluba« junija meseca in začetkom julija preteklega leta za slovensko vseučilišče. Ustavili so se z vsemi silami vladni predlogi o ustanovitvi laške pravne fakultete — če, če se snujejo nove visoke šole, se ima **zajedno** zadostiti tudi vseučiliščem zahtevam Slovencev in Hrvatov, katerih je v Avstriji več kot dvakrat toliko nego Italijanov. In zanočeli so ta boj na podlagi soglasnih sklepov »Narodne Zveze« in »Vseučiliščega kluba«, tedaj ob soglasni pritrditvi liberalnih slovenskih in hrvatskih poslanec.

In njihov odpor je bil zmagosen, slovenska obstrukcija je zmagala, če tudi zastopniki Slovenskega kluba že takoj v proračunskem odseku poleti niso našli od strani zastopnikov Zveze južnih Slaven, dveh dvornih svetnikov, tiste zaslonbe in podpore, do katere sta bila ta dva gospoda obvezana. Eden ni mogel, ker je bil bolehen, in drugi, dični Ploj, ni hotel, ker je narodno izdajstvo njegovo življenje. A prišlo je še huje. — Po odgovoritvi državnega zboru, izvojevani po slovenski obstrukciji, se je skovala **zarota zoper Slovenski klub**. Kakor na dogovorjeno znamenje je začelo Masarykovo glasilo hujskati zoper boj Slovencev za vseučilišče, nato je sledil dični Tresic, potem »Slovenski Narod«, Biankinijev »Narodni List« in drugi liberalni listi. Uprizorila se je prava pravčata gonja zoper Slovenski klub, ker je započel **resen** boj za slovensko vseučilišče; ravno tisti in tak boj, **kakršnega so bili liberalci poprej sami zahtevali!** Slovenska zgodovina ne pozna podobne felonije, ki je v svojem surovem cinizmu presegala vse, kar je kdaj bilo pričakovati od tako ničvredne in propale, skozi in skozi koruptne stranke, kakor je naša liberalna ali Plojeva »slogaška« stranka. Hujski so ti ljudi v zvezi z nekaterimi češkimi listi toliko časa, da so docela kompromitirali naš boj za slovensko vseučilišče, kakor da bi se ne šlo za veliko kulturno vprašanje celega slovenskega naroda, temveč samo za dr. Šusterščovo osebno zadivo! Da, tako daleč so popačili to velevažno vprašanje! In vse to iz samega strahu pred razpustom državnega zboru, katerega se boje, kakor se grešnik in bojaznjivec boji smrti. Razun tega so imeli še svoje posebne razloge.

Ivan Hribar je hotel omehati z narodnim izdajstvom vlado, da bi ga potrdila za župana in da bi ne predložila v sankcijo novega občinskega reda za Ljubljano in deželo. To so bili sramotni računi, ki so se delali pod patronanco Ploja, ki je edini pri tem naredil svoj »gšeft«, kajti dobil je »zaljubljen« naslov in značaj »senatnega predsednika«.

Vsa ta sramotna gonja je imela uspeh v toliko, da je bil boj Slovenskega kluba za slovensko vseučilišče otežko, ker je bil osumljen kot »strankarska zadava«. Da si ne bi bil predobil Slovenski klub po svojem doslednem in odločnem nastopanju največjega ugleda napram vladu in parlamentu, bil bi poraz neizogiven. Toda Slovenskega kluba so se bali kljub vsem liberalnim spletкам. Ž njim so računalni in zato se je vlada začela pogajati, kar je preje bila dosledno odklanjala. Mora se je pogajati, ker je v to prisilil Slovenski klub. In tako je bilo omogočeno Slovenskemu klubu — le vsed njegove lastne moči — izpremeniti svojo taktiko po lastni svoji volji in storiti sklep parlementa v prilog svojim zahitem.

Nobenega dvoma namreč ni, da bodo dr. Koroščeve resolucije, katere je sprejel proračunski odsek, sprejete tudi v zbornici z veliko večino. Te resolucije bodo temelj nadaljnega delovanja slovenskih in hrvatskih poslanec v prilog vseučiliških zahtev našega naroda. Vlada se odsihmal ne bo mogla več izgovarjati na stranke parlamenta — kajti velika večina parlamenta se je izrekla za slovenske in hrvatske zahteve. To je velik uspeh nad vse požrtvovalne in spretne taktike Slovenskega kluba.

Tega uspeha tudi Plojeva resolucija ne bo pokvarila, četudi je skrajno nerodna in neumestna. Ploj je prišel namreč drugi dan za Korošcem z lastno resolucijo, v kateri pozivlja vlado, da ustanovi slovensko pravno fakulteto v desetih letih! Resolucija bi se ne mogla boljše glasiti, če bi bila od vlade naročena in plačana. S tem je dal Ploj vlad možnost, da v desetih letih sploh nič ne naredi! K sreči so tu poslanci Slovenskega kluba, ki bodo strogo čuvati, da se izvrši dr. Koroščeva resolu-

cija, ki zahteva od vlade, da prinaša takoj s pripravami za jugoslovensko vseučilišče. Volivci ptujskega okraja pa bodo kmalu poskrbeli, da bo dični Ploj v pisarni upravne sodnije pričekoval preteka desetletne dobe, da pa državnem zboru ne bo imel nobene besede več.

Vseučiliško vprašanje je sedaj dobrem tiru. Poslanci Gostinčar, Demšar, dr. Korošec in dr. Hočvar lahko gledajo s ponosom nazaj na svoj poletni boj v proračunskem odseku. Brez njihove požrtvovalnosti bi bil dosežen uspeh nemogoč.

Na nas je pa, da pomedemo zadnje sledove liberalnega »dela« v tej zadevi. Kajti vse, kar so naredili liberalci v tej zadevi, je bilo za nič mnogokrat naravnost škodljivo, skoraj veselj pa smešno — počenši s Hribarjevim »vseučiliščkim odborom« in »vseučiliščkim zakladom« pa do grdega izdajstva v zadnjem poletju.

Proč z zadnjim sledom liberalnega »dela« — bodisi v tem, bodisi v kateremkoli drugem vprašanju. **Vse**, kar delajo naši liberalci, je le v škodo našemu narodu, nikdar v njegovo korist. S tem dejstvom moramo računati — **tega dejstva izvajajmo vse posledice!**

Shod S. L. S. na Jesenicah.

Kršč. socialno delavsko politično društvo na Savi je sklical v »Delavski Dom« včeraj popoldne ob pol 4. urji v avenu državnih shodov. Shod je trajal ob veliki udeležbi do dve ur. Vodil ga je društveni predsednik tov. Fr. Čebulj. Kot prvi govornik je živahn poždravljen nastopil državni in deželni poslanec dr. Krek in pojasnil politični položaj v državi in deželi. V državnem zboru gre delo počasi naprej, marsikaj je narobe zaradi grehov iz preteklih časov. Tudi velik razloček med deželami in omiku posameznih narodov v Avstriji ovira delo. Uradništvo, ki postave izvršuje, ima še vedno veliko moč, a v demokratične ideje se ni še uživel. Nemški poslanci niso v politiki prosti, boje se svojih volivcev, ker imajo le majhno večino; zato morajo tako govoriti, da zadovolje vse svo

Pasivna resistačna državnih naslavljencev v Trstu.

Iz Trsta poročajo: Nezadovoljnost produktivnih stanov proti načinu, ki ga uporabljajo državni uradniki in služe v doseglo svojih namenov, je vedno večja ter se pojavlja tudi v včerajšnjih jutranjih listih. Številni dopisi velikih trgovskih tvrdk in lastnikov ladij opozarjajo na veliko škodo, ki jo je povzročila štiridnevna pasivna resistačna trgovini in prometu v Trstu. Od strani produktivnih stanov se obsoja postopanje uradništva, češ, da ni pravo, ker hočejo doseči svoje zahteve na račun prebivalstva, kljub vsej simpatiji za meritum teh zahtev. Vsled intervencije namestnika princa Hohenlohe pri min. predsedniku baronu Bienerthu, trgov. ministru Glambinskemu, se pričakuje v prihodnjih dneh strogih odredb od strani vlade. Razpoloženje med državnim uradništvom in uslužbenci za pasivno resistačno je še vedno isto. Splošno se v letakih, ki se dele med uradništvo in uslužbence, isti pozivljajo, naj vzdrže pričeti boj do konca. Iz vladnih krogov pa se čuje, da je v momentu popolnoma izključena izpolnitev zahtev uradništva in uslužbencev ter da je vladna pripravljenja na najstrožje odredbe, ako se pasivna resistačna nadaljuje.

Včerajšni položaj.

Ker je bila včeraj nedelja, se ni toliko občutilo pasivne resistance, kot v delavničkih. Osebni železniški promet se je vršil primeroma normalno. Bati pa se je, da bo danes ali jutri popolnoma ustavljen tovorni promet, ker bodo železniški tiri popolnoma zastavljeni z vagoni. Tudi v brzojavnem in telefonskem prometu se včeraj pasivna resistačna ni bogovekako poznala. To pa samo vsled majhnega nedeljskega prometa. Vozovi vozne pošte, ki normalno odidejo že ob sedmi uri zjutraj, so stali včeraj že ob deveti uri dopoldne prazni pred poštnimi uradi.

Suspendirani uradniki.

Iz uradniških krogov se poroča, da sta bila dva državna uradnika od službe suspendirana, kakor tudi nek poštni uradnik. Vest o teh treh suspenzijah je vzbudila veliko razburjenja med uradništvom. Ogorčenje je tem večje, ker se čuje z vso gotovostjo, da se bo po povratku namestnika princa Hohenlohe izdal poziv na uradnike, naj opravljajo delo normalno, nakar je pričakovati suspenzij od služb v večji meri. Ako se bo to res zgodilo, bodo pristojna ministrstva skrbela za nadomestne moći. Tudi se računa s tem, da bo mnogo tržaških uradnikov prestavljenih v Istru.

Uradniki bojkotirani.

Razburjenje med tržaškimi trgovci zaradi pasivne resistance je zelo veliko ter nameravajo uprizoriti bojkot uradniških družin, ako se gibanje uradništva nadaljuje. Trgovci nameravajo izvesti bojkot na ta način, da bodo pravljali uradniškim družinam blago samo proti takojšnjemu plačilu, medtem ko je bila do sedaj navada, da so številne uradniške družine jemale med mesecem blago na kredit ter poravnale račun prvega dne v mesecu.

Pasivna resistačna železniških delavcev.

»Edinstvo« poroča, da so sedaj sklenili tudi železniški delavci na drž. kolodvoru, vstopiti v resistenčno gibanje, da dosežejo izboljšanje svojih plač.

Stališče južnih železničarjev.

Vest, da so se južni železničarji priklopili pasivni resistačni, je ostala dolež brez podlage. Na južnem kolodvoru v Trstu se doslej vrši služba še normalno. Vsekakor pa se nameravajo južni železničarji priklopiti resistenčnemu gibanju, ako se bo drž. tovorni promet odkažal južni železničarji in če se bo discipliniralo drž. uslužbence. Odločivnih sklepov pa južni železničarji še niso storili.

Posredovanja predstojnikov.

Med uradniki so včeraj delili okrožnice, v katerih se opozarjajo, da so višji predstojniki pozivali uradnike, zlasti carinske, naj opravljajo službo ne glede na besedilo službenih predpisov, temveč glede na obstoječe razmere in potrebe. Uradništvo se pozivlja v okrožnicah, naj se ne pusti uplivati vsled groženj z discipliniranjem, da ne bi izvršili službe »po predpisih«. Okrožnica povdarda, da nimajo posredovalni poizkusi predstojnikov drugega name na kot kršiti solidarnost uradništva.

Zaprti špedicijski podjetja.

Več velikih tržaških špedicijskih podjetij je zaprlo svoje poslovne lokale vsled pasivne resistance, ker bi v obstoječih razmerah vodile svoje posle samo z velikimi zgubami. Ravnatelj av-

strijskega Lloyda dr. Derschatta je prišel v soboto z ženo v Trst. Seboj je imel 12 zavitkov, katere je ukazal na voz naložiti. Med tem časom pa je prišel finančni stražnik, odvil vse zavitke in jih temeljito preiskal. Ta preiskava, kateri je dr. Derschatt z veliko potrpežljivostjo prisostvoval, je trpela ravno pol ure. Materiellna škoda, ki jo ima doslej tržaška trgovina, se ceni na tri četrte milijonov kron.

Dnevne novice.

+ **Silna blamaža dr. Tavčarjeva.** V soboto so imeli liberalci slab dan. Kar so poslanci S. L. S. predlagali, je bilo vse tako pametno in dobro premišljeno, da se je moral vsakdo blamirati, kdor je ugovarjal. Pravi liberalec pa se mora vsikdar blamirati, drugače ni zdrav. Dr. Tavčar se je posebno izdatno poslužil tega liberalnega prava. Napadal je vehementno deželnega glavarja, v katerega se zadere pri vsaki priložnosti in mu je očital, da je odsek za zadružništvo ilegalno dal voliti, če dr. Šusteršičev predlog bi se moral odkazati kakemu že obstoječim odsekov. Sedela je ta trditev zbudila veliko veselost in poslanci naše stranke so dr. Tavčarju smjeje povedali, da nobenega odseka ni, razen disciplinarnega, ker je bilo zadnjič zasedanje zaključeno in so torej vsi odseki prenehali. Ta strahovita blamaža je dr. Tavčarja poparila, da je takoj po govoru tako odšel in ga ni bilo več nazaj, dasi je sej trajala še več ur. Dr. Tavčar se naj prihodnjič bolje pripravi, če misli, da se mora za vsako ceno zaganjati v deželnega glavarja in v S. L. S.

+ **Slomškova zveza in poslanec Gangl.** V »Učiteljskem Tovarišu« z dne 27. januarja 1911, št. 4 prinaša Engelbert Gangl sledečo izjavo: »Slovenec« piše v svoji 14. letosnji številki na 5. strani pod zaglavjem »Naše šolsko polje« v 6. notici doslovno to-le: Ne mine teden, da bi ne prišlo pasjeponižno pismo liberalnega Zavezarja na kakega člana »Slomškove zvezze«, kjer prosi pomoči za to ali ono službeno mesto, seveda ne pod praporom »narodnosti, naprednosti in demokratizma«. In čuje, med »šušmarji, zajedalci« smo videli tudi pisavo dičnega in neustrašenega idrijskega deželnega poslanca. Temu nasproti izjavljamo: »Ako in kadar mi kdorkoli pokaže samo eno črko, ki jo je v smislu »Slovenčevih« besed napisala moja roka kakemu članu »Slomškove zvezze«, plačam takoj Slomškov dar »Slovenski Straži«. V Idriji, dne 24. januarja 1911. Engelbert Gangl, idrijski deželni poslanec. — Na to izjavo odgovarjam ponino s prošnjo, naj gosp. Engelbert pove, kolik o bo dal »Slov. Straži« in v kateri roke bo denar položil. Potem bomo nadalje govorili.

+ **Duhovsko podporno društvo** ima, kakor je bilo že naznanjeno, prihodnjo sredo 22. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Kat. tiskarne svoj izvanredni občni zbor. Dnevni red: Poročilo o letovišču v Bohinju in izpремembu pravil. Člani se vabijo, da se v obilnem številu zborovanja udeleže.

+ **Občni zbor »Obrambnega društva«** se vrši v sredo, dne 22. t. m. ob 1/2 12 uri dopoldne v posvetovalnici Kat. tisk. društva u Katoliški tiskarni z običajnim dnevnim redom. Ker je treba dopolnitvi odbor, se prosi najštevilnejše udeležbe.

+ **Obsavsko okrožje Orlov** priredi od 2. do 5. marca t. l. v Šmartnem pri Litiji tridnevni mladenični tečaj za brate Orle in druge mladenične netelovadce. Dne 5. marca popoldne pa bo v veliki dvorani javna okrožna televadba. Tečaj ima namen z 10 predavanji praktično vpeljati mladeniče v vodstvo društva in odsekov. Bratje Orli in vsi ukažljeni fantje, na noge in pridite k tečaju v Šmartno.

+ **Iz drž. finančne službe.** Predsedstvo c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani je imenovalo absolviranega jurista Pavla Lenarčiča za finančnega praktikanta in absolviranega realca 6. razreda Viktorja Bischofa za davčnega praktikanta. Zadnji je nastavljen pri davčnem uradu za ljubljansko okolico. — Prestavljeni so bili: fin. tajnik dr. Anton Janežič od pristojbinskega urada v Ljubljani k finančnemu ravnateljstvu; fin. konceptni praktikant Jožef Mozetič od fin. ravnateljstva k davčnemu referatu okrajnega glavarstva v Ljubljani, davčna praktikanta Franc Ramor iz Novega mesta v Mokronog in Rajko Kamenšek iz Črnomlja v Novo mesto. — Novoimenovani fin. tajnik dr. Jožef Povalej je nastavljen pri pristojbinskem uradu v Ljubljani. — Naslov višjega respicijenta je dobil respicijent Franc Burger. — Prestavljeni so bili: nadpaznik fin. straže Ivan Rupnik iz

Črnomlja v Postojno, pazniki Leopold Erjavec iz Postojne v Črnomelj, Fridolin Lenard iz Mengša v Mokronog in Jožef Beguš iz Mokronoga v Novo mesto. Nanovo sta bila sprejeta paznika Alfonz Pagon in Martin Golob; prvi pri oddelku fin. straže v Mengšu, drugi pa v Kamniku.

+ **Odlikanje.** Naš rojak, generalmajor Ivan Lavrič, Dolenjec, rodom iz St. Lovrenca pri Trebnjem, dobil je plemstvo s pridevkom »Zaplaz«.

+ **V okraju Pazin** v Istri so našteli 15.9.12 Hrvatov in 1379 Lahov.

+ **Srednješolsko ravnateljsko mestno** je razpisano na nemški gimnaziji v Pulju. Prošnje do 28. februarja t. l.

+ **Novomeška dekanija** ima sestanek sod. ss. Cordis Jesu v sredo dne 22. t. m. v Toplicah.

+ **Poročil** se je danes v Stari Loki g. Josip Žagar, posestnik na Kalanovšu z gdč. Manico Verlic. Poročil je stric Ženinov g. dr. Andrej Karlin. Svojemu vrlemu somišljeniku kličemo: Na mnogo leta! Nazdar!

+ **Umrla** je v Kranju gospa Frančiška Mayr, rojena Šumi, starca 83 let.

+ **Vojaške izpreamembe na Goriškem.** — 2. batalj. (400 mož) ljubljanskega 27. domobranskega polka pride v Kojsko v Brdih. Nastanijo se v raznih poslopjih, ki se v ta namen predelajo, zlasti v Gradu. Ta bataljon je bil poleti navadno nastanjen v Volčah in Breginju. Sedaj pa pridejo v Breginj planinci celovškega polka, v Volče pa tržaški lovci.

+ **Bolezen.** Na Goriškem razsaja že več časa še precej huda influenca. Ljudje se v postelji potijo in vse kosti jih bolijo. Tudi več slučajev smrti je že bilo. Ljudje naj na bolnike strogo pazijo, da se ne prehladijo ali pa da ne vstanejo iz postelje prezgodaj.

+ **Zastrupil** se je v soboto v Konščini pri Varaždinu g. Alojzij Medvešek, jurist na graski visoki Šoli. Srečnemu slučaju, da je bil izvrstni zdravnik takoj pri roki, ki je s smrto se borečega dijaka našel, se imamo zahvaliti, da mu bo morda rešeno življenje.

+ **V pokoj** je stopil višji deželnosodni svetnik g. Pavel Juvančič v Krškem.

+ **Premog.** Kmalu bo minulo leto, odkar se je pričel kopati premog v Gorrenjski gori pri Mirni. Četudi je mirnski premog bolj rujav, vendar je za kurjavo bolj priljubljen, kot šentjanški, ker ne smrdi.

+ **Razpisana srednješolska mesta** od 1. do 17. II.: Ravnateljska mesta: Pulj (g. 28. II.), Gablonc (realg., 7. III.). — Klas. fil.: Duks (realg., L. Gr. D., 8. III.). — Moderna fil.: Dunaj (Rainerjeva realg., L. Fr. 31. III.), Dunaj XVIII. (r., Fr. D., 28. II.), Mähr. Trübau (g., D. I. gr., 4. III.), Fürstenfeld (r., Fr. D., 10. III.). — Zgodov. skupina: Bistra (Freudenthal realg., 5. III.), Asch (g., 7. III.), Bergreichenstein (r., 12. III.), Ustje (Aussig, r., 10. III.), Fürstenfeld (r., 10. III.). — Mat. fiz. skupina: Lipnik (dež. r., M. Geom., 10. III.), Bergreichenstein (r., M. Geom., 12. III.), Karolinenthal (r., M. Ni., 9. III.), Gradec (II. r., Mat. Geom., 10. III.). — Prirodop. skupina: Dunaj (Fr. Jos. realg., Ng. m. nl., 5. III.), Gradec (II. r., Ng. m. nl., 10. III.), Celovec (g., Ng. m. nl., 10. III.). — Telovadba: Trutnov (r., 10. III.), Dunaj VII. (r., 10. III.). — Risanje: Lipnik (dež. r., 10. III.), Ustje (Aussig, r., 10. III.), Ljubljana (r., mesto risarskega asistenta, takoj).

+ **Utopljenca** so našli v Savi, dne 18. februarja. Moral je biti v vodi že dalj časa. Pravijo, da se piše Otrin, doma iz Liberge, župnije Primskovo. Okrog Božiča je šel z doma, češ da gre v bolnišnico. Bil je nekoliko zmešan. Enega utopljenca imajo baje tudi na Savi.

+ **Ukradel** je nekdo 80 K v pisarni g. Kafeža na parni žagi v Kočevju.

+ **Slovenska Šolska Matice.** Knjige za leto 1910 so razposlane. Člane bo mrebiti motil seznamek izdanih knjig v Pedagoškem Letopisu (na zadnji strani), v katerem se navaja pomotoma kot peta knjiga »Solo in dom«. Tajnik S Š M nas prosi, da opozorimo čitatelje, da je izdala S Š M za leto 1910 izjemoma samo štiri knjige, ki so pravilno naznajene v Letopisu na str. 237 in v tajniškem poročilu. Za leto 1911 izdala S Š M zopet petero knjig, med njimi omenjeno »Solo in dom«.

+ **Predaja zdraviliškega parka v Opatiji.** Iz Opatije se poroča: Avstrijska delniška družba za hotele in zdravilišča v Opatiji je pred kratkim prodala opatijski park za 2 1/2 milijona krov zdraviliški komisiji. Kupila pa je od kvarnerske delniške družbe veliki hotel v Lovrani.

+ **Slovenec umrl v Ameriki.** Iz Jolietta poročajo: Umrl je rojak Anton Bolte 31. januarja za vročinsko bolezni, ki ga je mučila sedem tednov. Pokojnik je bil star 56 let, doma iz Broda pri Novem mestu na Dolenjskem, od koder je prišel v Ameriko pred 16. leti.

Štajerske novice.

+ **Napadi na slovensko duhovščino.** Nemški listi, predvsem »Marb. Zeitung« so z velikim pompom naznajali nemškemu svetu, da se je vsa mariborska duhovščina pri ljudskej štetji vpisala kot Slovenci. Zarukani Jahn si je kot češki renegat menda domisljal, da se bodo gg. duhovniki iz strahu pred njim vpisali za »Nemce«, takšne namreč kot je on. Če se imajo trgovci, obrtniki in uradniki, ki žive od žuljev slov. ljudstva, vpisati za Nemce, ima pač tudi naša češ. duhovščina, če hoče biti udana poštenim tradicijam našega naroda pravico, priglasiti se za jezik svojih blagih slovenskih mater. Dobro bi bilo, če bi renegat Jahn poizvedel na magistratu, ali sta se tudi benediktinec P. Anselm in Weiss vpisala za Slovence.

+ **Mariborski pogrebni zavod Wolf** preide v last in upravo mariborske mestne občine. Vsa Wolfova poslopja in posestva in pogrebne oprave je kupila mestna občina za 270.000 K. S tem se bo mesto zopet za več stotisoč kron na račun davkoplačevalcev zadolžilo. Da bi pa mesto imelo od cele akcije kaj dobička, je zelo dvomljivo, kajti »vzorno« občinsko gospodarstvo mariborskega magistrata je slavno le po vsakoletnih sigurnih deficitih.

+ **V uredništvu Straže** je prosto mesto drugega urednika in upravnika Služba se nastopi že 1. marca 1911. Prosilci za to mesto naj vložijo prošnje takoj na konsorcij lista »Straže« v Mariboru.

+ **Požar.** Pri Sv. Barbari v Halozah je na stanovanju učitelja Alojzija Selinščeka izbruhnil požar, ki bi bil skoraj usodepoln za poslopja, ki so v bližini tega stanovanja. V nevarnosti je bila farna cerkev, ki je komaj nekaj metrov oddaljena od stare Šole. Pravijo, da je učitelj, ko je šel od doma zakuril peč, ko se je pa vračal, je našel stanovanje v ognju.

+ **Šolske vesti.** Na petrazredni ljudi Šoli pri Sv. Lovrencu nad Mariborom je razpisana služba definitivnega učitelja. Prošnje se vložijo do 15. marca. — Na trirazrednici v Rogaski Slatini se razpisuje mesto učitelja.

Ljubljanske novice.

Ij Shodi S. L. S. Včeraj sta se vršila v Ljubljani dva shoda S. L. S.: v „Ljudskem Domu“ in v Flegarjevi gostilni na Zaloški cesti. Oba shoda sta bila bolje obiskana kot vsi dosedarji shodi liberalne stranke. Na včerajšnjih shodih so govorili dež. odbornik dr. Zajec, drž. poslanec Evgen Jarc, prof. Dernštia in Ivan Štef. Kjer nam je danes poročilo dež. zborna vzelno mnogo prostora, poročamo o teh krasno uspelih shodih v prihodnjih številkah.

Ij **Javno predavanje.** Opozorjam na javno predavanje g. dr. J. Adlešiča „o delavskih stanovanjih“, ki se vrši jutri ob 1/2 uri zvečer v „Ljudskem Domu“. Predavanje bodo spremile sklopične slike.

Ij **Seja odbora S. K. S. Z.** bo jutri po predavanju v »Ljudskem Domu«.

Ij **J. S. Z.** Skupina tobačnih delavcev in delavk, ki imela v nedeljo občni zbor, ki je odobril poročilo načelnika Čatarja in blagajnice I. Kočmura. Skupina se zelo lepo razvija in ima že prvo leto znamenitih uspehov. O pomenu J. S. Z. je govoril potem dr. Krek.

Ij **Zabavni večer v Rokodelskem domu.** Prav ugodno siiko o delovanju katoliškega mladeniškega društva nam je podala njegova včerajšnja prireditev v Rokodelskem domu. Kot govornik pri prireditvi je nastopil vč. g. prot. dr. Josip Jerše, ki je prepričevalno, obenem pa v mikavni, šaljivi obliki razpravljal o pomenu vzgoje obrente mладine. S svojim dovršenim govorom je vzbudil izredno zanimanje občinstva za delovanje kat. mladeniškega društva. To zanimanje bo pač pri vseh udeležencih, ki smo včeraj do zadnjega kotička napolnili dvorano, ostalo trajno, ker nas je tudi nastop mladeničev v pejtu in igri povsem zadovoljil in nam je društvo napravilo v resnici lep večer. Pevci so morali na glasno zahtevo občinstva dr. G. Ipačeve pesem „O mraku“ ponavljati, kar priča o lepo izvezbanem zboru in je najboljša pohvala pevovedja. Tudi solista in pevci kpletov je občinstvo opetovano klicalo na oder. Zlasti sta pa ugajali vesolijni „Novi sinjegrajski župan“ in „Pošna skrivnost.“ Igralci so popolnoma obvladali svoje vloge, in so igrali zivahno, neprisiljeno in naravno ter delali veselje spremnemu režišerju in občinstvu. Mnoge mlade moči so lepa pridobitev za oder Rokodelskega doma. — Kat. mladeniškemu društvu kljemo: Rastl in se epo razvita!

Ij **Poročil** se je pretekli teden v trnovski cerkvi g. dr. Oton Churain, zdravnik v bolnišnici učsmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, z gothicem Minko Turkovo, hčerko posestnika Ivana Turka iz Loža.

Ij **Polož „Glavne“ posojilnice.** „Gorenje“, glasilo gorenjskih liberalcev, piše pod naslovom „In zasmrdelo je...!“ „Skoro 40 let ni bilo na Kranjskem tako žalostnega in velikega gospodarskega poloma kakršnega imamo zabeležiti v konkurzu „Glavne posojilnice“ v Ljubljani, ki je bil razglašen minuli pondeljek. Pa kako je prišlo do tega? Ker so nekateri odborniki kradli zaprani jim tuji denar, kar bi se ne drznili storiti niti največji tolovajti. Upravní svetniki in nadzorniki bodo prišli ob vse in se bodo morali vsled tega zagovarjati še pred kaz. sodnikom. Glavni krivec je posojilniški predsednik dr. Matija Hudnik, ki si je z milijoni ukradenega denarja polnil svoje globoke žepi, kupoval z njimi falične graščine, dovoljeval brez vsakega odborovega dovoljenja ljudem, ki so mu stali k obrazu naravnost ogromne vsote. Ponarejale so se bilance, podkupljen je bil revizor... Pregledovalca računov sta bila: Elija Predovič, ki je svoj čas gonil preši s Hrvaškega, mož, ki niti ne zna brati, a je slovel kot milijonar, in neka osebna žverica, ki se vlači po ulicah kakor megla. Čudimo se le, da „roka pravice“ tako dolgo ni prijela teh „poštenjakovičev“, kajti dr. Hudnik je do pred kratkim danadan bilijardir pri „Slonu“, bivši trgovec Meglič se še vedno izprehaja s svojo viržinko in oglasa po uredništvi po Ljubljani, Predovič pa jaše naprej svoje svinje. To je unikum, pravi pravcati panoptikum. Zdi se nam, da je odprt zato, da ga gledajo prizadeti in nedolžni ljudje... Sicer se je zadnje dni nekaj debatiralo v justični palači, kaj pokaže bližnja prihodnost. Primanjkljajka izkazuje ta falirani zavod okrog pol-drug milijon kron. Za varnost jamčijo po pravilih deležniki, ako potreba, z vsem svojim premoženjem. Potem takem je oskodovanih vsled brezprimernega početja teh brezvestnežev, ki so zapravili pokrajeni denar deloma v samopašne, deloma v nesrecne špekulacijske namene, na Gorenjskem celo vrsta najzvestejših pristašev narodno-napredne stranke. Vsled tega je — odkrito rečeno — pisava „Slovenskega Naroda“ naravnost drzna, češ, da s tem zavodom nima najmanjšega opravka liberalne stranke, dasiravno je dobro znano, da so v odboru te skrabirane posojilnice

sedeli sami liberalni prvaki: ljubljanski občinski svetovalci in celo deželni poslanec. Ne slepimo vendar sami sebe! To se pravi briti norce zlasti iz prizadetih narodno-naprednih soščenikov, ki tvorijo najmanj dve tretjine vseh deležnikov. Ravnotakni bilo prav, da so dobili pri liku, odboru v roko listo nesrečnih žrtev raznih zavodi in priznani krvosesi, ki imajo dopadajenje nad poginom svojega bližnjega. Apelira se venomer na strankino disciplino in složnost, pošteni, zasluzni in v boju za stranko osiveli možje pa so trpel in še vedno trpe v svoji sredi nekaj eksemplarov, katerih se dostojen človek navadno ogiblje. In narodno-napredni stranki menda ni vseeno, če ima v svoji sredi individue najtemnije sorte, ki si vsikdar škodoželjno manjajo svoje kremlje, kadar morejo zadaviti kako žrtev. Vzame naj v roke veliko metlo, da pomete tako sodrgo, ker sicer ji prete v doglednem času nova razočaranja. Če se nam bo zdelo vredno, jo bomo na to še pravočasno opomnili. Kdor ni slep, ta vidi, kdor pa je vdaren s kurjo slepoto, temu ni pomagati.“ — Mislimo, da je to precej jasna beseda na naslov ljubljanske liberalne stranke. Ljubljancanje bodo kmalu imeli priliko vzeti v roke — veliko metlo.

Ij **Poročil** se je danes v tukajšnji cerkvi sv. Jakoba rudarski inspektor g. Fran Heutmann z gdčno. Angelo Tory, učiteljico iz Trbovelja.

Ij **Slovensko deželno gledališče.** — Jutri, v torek gostuje prvič na slovenskem odru gospodinica M. Šimanova, opera in opereta pevka kr. zemaljskega kazališta v Zagrebu, in sicer v veliki subretni ulogi Goudre van der Loo v Fallovi opereti „Ločena žena.“ Predstava se vrše za par abonente.

— Na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani je razpisano mesto IX. razr. za mehanično tehnično stroko. Prošnje je nasloviti na c. kr. ministerstvo za javna dela in jih oddati pri ravnateljstvu do 20. marca.

Ij **Ogenj v sobi.** Kakor smo že poročali, je postal dne 15. t. m. v III. razredu nemške dekliške šole na Vrtači ogenj. Sedaj je policija izsledila dva mlada fanta, ki sta ogenj podtaknila in ju aretovala. Zločin sta oba priznala. Oddali so oba deželnemu sodišču.

Ij **Kralj Peter** se je danes popoldne mimo Ljubljane vračal domov.

Ij **S ceste.** Ko je šel danes ponoči po Poljanski cesti mesarski pomočnik Ivan Prepeluh se je sprl z nekim neznancom, nakar ga je ta udaril z neko steklenico po glavi in ga znatno telesno poškodoval. Prepeluhu so potem na policijski stražnici obvezali in ga poslali v deželno bolnišnico.

HRVAŠKI SABOR.

V seji 17. t. m. je posl. Paja Obradović izjavil, da polaga mandat za pešansko zbornico. Se odkaže odsek. — Posl. dr. Poljak utemeljuje svoj predlog za reformo lovskega zakona. Nato pride na vrsto St. Radičev nujni predlog glede reverza koalicijev. Radič se sklicuje na izjavo posl. Supila, da so mu poslanci koalicije potrdili, da so moralno obvezani položiti mandat, ako bi prišli z vodstvom stranke v nasprotje. Med njegovim govorom pride večkrat do hudi spopadov med različnimi poslanci.

Koalicija je formalno izključila poslance dr. L. Mazzura, dr. Fr. Benešića in dr. Vi. Turkovića, ker da so v saboru ostentativno kazali, da se s taktiko koalicije ne strinjajo.

BOJ KITAJSKIH ČET S ČUNGUZI.

Iz Peterburga poročajo, da so v bližini Girina streljali Čunguzi na kitajske vojake ter jih popolnoma potoljki in zapodili v beg. Veliko število kitajskih vojakov je bilo ubitih in ranjenih.

Razne stvari.

Nova češka tovarna orožja. Češki listi poročajo, da se vrše priprave od strani neke skupine čeških denarnih zavodov in nekega uglednega strokovnjaka iz Creuzota za ustanovitev nove tovarne za topove in drugo orožje na Češkem. Konzorcij namerava zainteresovati češki kapital za novo podjetje. Pogajanja za nakup potrebnega zemljišča, kjer bi bila tovarna, so skoro že končana.

Obsojen socialnodemokraški poslanec. Iz Gothe poročajo: Socialnodemokraški deželni poslanec, trgovec Viljem Donner, je bil vsled poneverjenja in sleparstva pri bolniški blagajni v Waltershausnu po štiridnevni obravnavi obsojen v 11mesečno ječo in plačilo 300 mark globe. Obenem je bil obsojen tudi na izgubo državljanjskih pravic za tri leta.

Kuga v vzhodni Aziji. V London došle brzjavke poročajo, da so ruske oblasti vsled nevarnosti pred kugo

proglasile nad Harbinom obsedno stanje. Londonske velike tvrdke, ki so s Kitajsko v trgovski zvezi, so bile obvešene da so razmere za kupčijo s kmetijskimi pridelki v Mandžuriji skrajno neugodne. Trgovci se branijo izplačati kmetom predujeme. Ker primanjkuje delavcev, se polja ne obdelujejo. Plače delavcem so postale naenkrat desetkrat večje. Primanjkuje tudi železniških vozov, ker se je mnogo vagonov porabilo za prevoz okuženih trupel in so jih po uporabi sežgali.

Samoumor štirih gimnazijev.

Štirje gojenci gimnazije v Čenstohovu so sklenili, da se skupno usmrte, ker so bili relegirani. Nojprej so se napili, potem pa sta se prva dva usmrtila s streli v srce, tretji se je smrtno nevarno ranil, četrtemu pa so prihiteli ljudje še o pravem času iztrgali revolver iz rok.

Zivinski soprog. Iz New Yorka poročajo, da je v Readingu trgovec Vanaman, ki je imel intimno razmerje s svojo služkinjo zaprl svojo ženo in otroka v stanovanje ter zažgal hišo. Na ta način se je hotel rešiti žene, da bi se s služkinjo poročil. Nesrečno ženo in otroke so prenesli v bolnišnico, kjer pa sta kmalu umrli vsled groznih opecklin. Trgovec je bil artovan.

Zivinoreja na Španskem. Glasoma uradnih podatkov je bilo leta 1910. na Španskem 494.853 konj, 864.555 mul, 834.709 oslov, 2.317.378 govedi, 15.471.183 ovce, 3.285.320 koz in 3326 kamel.

Povzdiga poljedelstva v Turški.

Sedanja turška vlada je za moderno obdelovanje zemlje in kmetovanje sploh povišala znesek 40.000 turških lir (1 lira = 21 K 50 v.) na 500.000. A to svoto bo še zvišala od leta do leta. S tem denarjem je v raznih krajih postavila skladišča poljedelskih strojev in orodja, ki jih sama nakupi od najboljših tovarn, carine prosto uvaža v deželo in tudi na lastne stroške prevaža v skladišča. Tu jih potem prodaja kmetom po tovarniških cenah. Takih skladišč je sedaj 24, a v kratkem se pomočne na 32.

Svojega moža umorila. Iz Krakova poročajo: Kmetica Frančiška Adamczyka v Nivki pri Brzeskovem je imela ljubavno razmerje s hlapcem Dulianom, med tem ko je bil njen mož več let v Ameriki. Ko se je njen mož vrnil pred par tedni iz Amerike domov, je sklenila s svojim ljubimcem, da ga umorita. Napadla sta ga, ko je spal v postelji ter ga ustrelila z revolverjem. Oba so zaprli.

Influenca v Budimpešti. V Budimpešti je obolelo na influenci 25.000 oseb.

Zenska brez glave v Donavi. Iz Doneave so izvlekli mrtvo truplo brez glave. Mrlič je ležal v Donavi najmanj tri mesece. Starost 30 do 35 let.

Zenski raj. Zakaj ni Eva potrebovala služkinje, nam pojasnjuje neka Američanka v nekem ameriškem listu. Na to vprašanje odgovarja: »Govorilo in pisalo se je mnogo o ženskih napakah in mnogo se je tudi razpravljalo, zakaj ženske zahtevajo, da se jim streže. In zakaj ni imela Eva takoj ob začetku sveta služkinje? Odgovor je jasen: Eva služkinje ni rabila. Adam je ni nikdar zaposli s pletenjem nogavic, niti je ni prosil, da mu na skunko prisije »gumb« in da naj mu zašije raztrgane rokavice. Ravnotako tudi ni padlo Adamu v glavo, da bi v raju čital od zore do mraka časopise, pa se potem zadrl na Evo: »Ali večerja še ni gotova?« Adam je sam zakuril pod kolptom ogenj, sam pulil iz zemlje petrelj in drugo zelenjad, sam je lupil krompir in opravljal podobne posle. Adam je sam molzel krave in krmil živino ter se sploh sam za vse brigal ter ni prihajal na obed z deseterico svojih prijateljev ravno takrat, ko doma ni bilo potrebne zaloge. Domov ni prihajal ob 1. uri ponoči ter zato tudi ni bilo povoda, da bi se preprial z Evo. Nikdar ni sedel v krčmi, med tem ko je Eva zibala malega Kajna. Tudi ni imel navade, da bi svoje klobuke pozbiljal po vseh kotih, temveč jih lepo spravljal s svojimi čevljimi vred pod figovo drevo. Z eno besedo: Adam ni veroval, da je žena ustvarjena za to, da služi njemu, in zato se mu je zdelelo naravno, da je opravljal domače posle skupno z ženo.« No, sedaj vemo, zakaj Eva ni imela služkinje.

Naše šolsko polje.

Na kaj naj bi se ozirali pri regulaciji učiteljskih plač?

Znano dejstvo je, da vse učiteljstvo sili v mesta in v bližino lepih ter udobnih krajev. Kraji v hribih imajo skoraj vsako drugo leto novega učitelja, kar za kraj gotovo ni dobro in za učitelje nevablivo. Med nobenim drugim stanom ne opažamo toliko preselejvanja iz kraja v kraj, kakor ravno

med učiteljstvom. Največ trpi pri tem seveda šola. V hribih nima nobenega postranskega zaslužka, kar se ti v mestih in trgih obljubuje: instrukcije, obrtna šola. Navadno so v takih krajih mnoge druge udobnosti: družbe, železnična, primerna hrana se lahko dobi, cesar pa v hribih vsega tega nima. Navsezadnje pa se učitelja v hribih prime še sum, — da je samo za hrib. Ni čudno tedaj, da si hoče vsak pomagati iz takih krajev. Ker pa ravno kraj v hribih zaslužijo boljših učiteljev, zato naj bi se za najoddaljenejše, in hribovske kraje osnovala krajevna doklada, ki pa naj bi jo seveda plačevala dežela. Na ta način bi tudi šole v hribih imele bolj stalno učiteljstvo, učitelji bi se otresli suma, da so zgolj za hribje, ker bi njih stalnost opravljala boljša plača.

Razpisane učiteljske službe.

1. Nadučiteljski službi v Štrekljevcu in v Dobrničah. Obe šoli davorazrednici. Rok do 28. februarja t. l.

2. Službi učitelja-voditelja na enorazrednicah v Petrovi vasi in v Čepljah. Rok do 28. februarja 1911.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZ OGRSKEGA DRŽ. ZBORA.

Budimpešta, 20. februarja. Med glasnimi klici ogorčenja od strani vladne stranke se sedaj vrši pojmenko glasovanje o 20 predlogih opozicije in je tako dvomljivo, ako bo zbornica mogla še danes pričeti s specialno debato.

SV. OČE ZOPET ZDRAV.

Rim, 20. februarja. »Oservatore Romano« poroča, da je zdravje sv. očeta zopet normalno. Včeraj je sv. oče že zapustil posteljo in opravlja svoja navadna opravila. Iz previdnosti pa nekaj časa še ne bo avdijenc.

ČEŠKA VISOKA ŠOLA POLITIČNIH ZNANOSTI.

Praga, 20. februarja. Včeraj so otvorili v veliki zborovalni dvorani mlaðočeškega strankinega tajništva v Pragi predavanja na novo ustanovljene češki visoki šoli za politične znanosti.

SOCIALNI DEMOKRATI PROTI VOJAŠKIM ZAH

Slovensko le malokdo vše, da obstoji med Kranjsko in Severno Ameriko trgovina z deklamacijami, ki je precej obsežna. Glavni svoj izvor ima v kranjskih naselbinah Pueblo v državi Colorado in Kleveland v državi Ohio. Med tem ko v večini severoameriških državah krčmarjem ni dovoljeno imeti ženske za postrežbo, imajo Kranjci v zgoraj omenjenih naselbinah to prednost, da smejo imeti njihovi »saloonkooper« (krčmarji), ki so navadno tudi Kranjci, ženske za postrežbo, ker imajo večinoma tudi takozvane »boarding-house« (jedilne hiše), v katerih dobe njihovi rojaki za primerno nizko, povprečno ceno hrano, stanovanje in perilo. Vzvoj deklet se navadno vrši tako-le: Krčmar vpraša vsakega novodošlega gosta, ki hoče biti pri njem na hrani in stanovanju, po njegovih rodbini in drugih njegovih zasebnih zadavah, poizveduje po razmerah v njegovi domači vasi, pri čemur se zanima zlasti za to, če je tam kaj lepih deklet. Ako so novodošlemu gostu znana taka dekleta, jim ponudi krčmar denar za pot na posodo, ki si ga bodo potem pri njem odslužile. Ponudba dekletu, za katerega je na ta način poizvedel, se izvrši ali pismeno, ali pa še večkrat ustmeno po posredovanju kake tretje osebe v domovini, ki skrbi potem tudi za neovirano pot v Ameriko. Pot, ki jo nastopajo navadno dolenska kmetska dekleta v Severno Ameriko, gre čez Inomost in Švico-Marseille, kjer se dekletom, ki gredo baje k svojim sorodnikom, ne pravljajo nobene težave, če tudi nima, kakor je v večini navada, nobenih potnih listov.

Da so dekleta izpostavljena marsikaki nevarnosti, je umetno. Zaslужijo sicer na teden po 4 do 5 dolarjev; toda kako? Gost vpraša dekle, kaj da hoče piti. Izbere si seveda dragi žganje, piše pa kako ceneno limonado. Razloček pride njej na dobro. Vendar pravi zasušek je v sramoti za denar. Dekleta so izročena popolnoma na milost in nemilost gostilnjarja. Angleščine ne zna in se je v družbi svojih rojakov tudi ne priuče. Le redka so tista kranjska dekleta, ki se v ameriških gostilnjah kot natakarice ne izgubijo. Včasih se pa zgodi, da se to ali ono dekle s kakim rojakom poroči ali si tudi tako prihrani lepo sveto denarja, mogoče tudi domov kake krone pošlje; taki izredni slučaji krožijo potem po domovini in tako pripravijo potem kako še omahujočo do tega, da se poda v neznano ji tujino, kjer se žalibog najčešče ne le pogrezne v brezno razuzdanosti, ampak, ker mlada lica le prehitro izginejo, tudi v največjo bedo in revščino.

Odkrito rečeno, nas je nekoliko osupnilo to razkritje in zelo se nam je nemogoče, da bi se take stvari pred našimi očmi godile in bi mi zanje niti ne znali in da nam bi morali šele nemški listi oči odpreti.

Amerikanski list »Glas Naroda« je te stvari označil kot popolnoma iz trte izvite in neresnične. Nam se je tudi zelo, da so to znane amerikanske race, Informirali smo se pa vendar na merodajnem mestu in zvedeli, da je te informacije na dan spravil neki človek, ki je podal za svojo adreso sledeče podatke: Alexander Thoman, »Slovenski Narod«, Laibach. — Mi tega moža sicer ne poznamo, ako se ne motimo, je liberalen slovenski časnikar v Ameriki, gotovo ga bo pa poznal »Glas Naroda«, ki pozna dobro svoje ljudi. Zato lahko sklepamo, da so omenjene informacije po stari liberalni maniri — lažnjive.

Skoro ne moremo verjeti, da je ta mož zadnji čas nastavljen — pri c. kr. kmetijski družbi kranjski za »reklamo kranjske čebele v Ameriki«.

Knjigovnosti.

Cerkvenim in pevskim zborom pripravljamo za postni in velikonočni čas sledče skladbe:

Foerster Anton: Lamentacije in očitanja, za mešani zbor; part. 70 v.

Sattner P. Hugolin: Osem postnih pesmi, za mešani zbor, orgle in soli. Part. 1 K 50 v, glas po 38 v.

Kimovec Franc: Rihar renatus, za mešani zbor in orgle. V tej zbirki se med drugimi nahaja tudi več postnih in velikonočnih napevov, dalje križev pot (star harmoniziran napev), pri nas najbolj v rabi. Part. 3 K, glasovi po 40 vin.

Laharnar Ivan: Velikonočne pesmi, za mešani zbor. Part. 1 K 30 v.

Ocvirk Ivan: Sestero velikonočnih pesmi, za mešani zbor. Part. 1 K. Glas po 15 v.

Foerster Anton: 12 pange lingua, za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 80 v, glasovi po 50 v.

Sicherl Josip: Velikonočne pesmi, (Riharjevi in drugi napevi), za mešani deloma moški zbor. Part. 1 K.

Kimovec - Premrl: Introitus et Communiones, za največje in večje praznike celega leta, po vatikanski novi izdaji harmoniziran koral. Part. 2 K, glasovi po 1 K.

Sattner P. Hugolin: Te Deum, za mešani zbor in orgle (novo). Part. 1 K 60 v, glasovi po 10 v.

Foerster Anton: Te Deum, za mešani zbor ali za en glas z orglami (po motivih Haydnove zahvalnice). Part. 50 v.

Dalje priporočamo večjo izbiro skladb, kakor: ofertorijev, Te Deum, regina coeli, gradualij, asperges me, vidi aquam itd., eno- ali večglasno za orgle ali orkester, raznih najboljših skladateljev, kakor so: Goller, Witt, Griesbacher, Filke, Gruber, Koenen, Haller, Mitterer, Stehle, Menerer, Brosig, Schöpf itd.

Po prestanih ošpicah

Prisina je s to znamenko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.
Dobi se v vseh lekarnah.

TRŽNE CENE

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta, 20. februarja.

Pšenica za april 1911	11·72
Pšenica za maj 1911	11·50
Pšenica za oktober 1911	11·—
Rž za april 1911	8·20
Rž za oktober 1911	8·16
Oves za april 1911	8·66
Koruzza za maj 1911	5·73

Meteorologično poročilo.

Vsična n. morjem 306·2 m, sred. zračni tlak 736·0 mm

dan	Čas opaževanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetovi	Nebo	Pridelava v 24 urah v litri
19. 9. zveč.	727·9	5·1	sr. zah.	oblačno		
20. 7. zjutri.	728·8	2·9	sl. zah.	del. obl.	0·0	
20. 2. pop.	730·5	8·0	sr. vzhod	pol. obl.		

Srednja včerajšnja temp. 5·3° norm. 0·2°.

Zahvala.

Podpisani si štejemo v dolžnost se iz globine srca zahvaliti na izkazanem sočustvovanju povodom smrti našega očeta, oziroma starega in prastarega očeta.

Bog vsem stoterno povrni!

Šentvid nad Vipavo, 17. februarja 1911.

Zalujoči ostali.

Konj(kobila)

turške rase se da v najem event proda. Naslov pove uprava lista.

Kurzi efektov in menjic.

dne 18. februarja 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj-november	93—
Skupna 4% konv. renta, januar-julij	93—
Skupna 4·2% papirna renta, februar-avgust	96·90
Skupna 4·2% srebrna renta, april-oktober	96·90
Avstrijska zlata renta	115·00
Avstrijska kronska renta 4%	92·05
Avstrijska investic. renta 3 1/4%	82·65
Ogrska zlata renta 4%	111·60
Ogrska kronska renta 4%	91·90
Ogrska investicijska renta 3 1/4%	80·95
Delnice avstrijsko-ogrsko banke	19·43
Kreditne delnice	673—
London vista	239·95
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117·25
20 mark	23·47
20 frankov	19·01
Italijanski bankovci	94·50
Rubli	2·53—

Prodam

520 3

prodajalniško opravo

en pudel in stelažo s predali. Naslov pove upravnštvo.

Poročni prstani

močni v zlatu, na trpežnosti neprekoslivi, 1 par od 7 R naprej v modernih fasonah, graviranje brezplačno
FR. CUDEM
urar in trgovec
Ljubljana
samo Prešernova ulica štev. 1.
Največja zaloge stenskih ur. - Ceniki zastonj tudi po pošti. 121

Več stanovanj
z dvema sobama se odda za **majski termin** v Ilirske ulici štev. 22. - Več se izve pri **Ad. Hauptmannu na Resljevi cesti.** 502

Korespondent

kristjan
v starosti med
24. in 27. letom
samskega stanu

se takoj sprejme za neko večjo tovarno, ki je popolnoma zmožen slovenščine in nemščine v govoru in pisavi in more dokazati dobro trgovsko izobrazbo Ponudbe pod „A 6908“ na anončno pisarno **Haasenstein & Vogler A. G. Dunaj I.**

536 2-1

Obvestilo.

○ imovini „Glavne posojilnice v Ljubljani“

registrovane zadruge z neomejeno zavezo v likvidaciji se je razglasil dne 13. februarja 1911

konkurz

Konkurzni komisar: ces. kr. deželne sodnije svetnik dr. Jak. Toplak v Ljubljani.

Začasni upravnik mase: dr. I. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani.

Volilni narok 21. februarja 1911 dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

Zglasilni rok: do 30. aprila 1911.

Narok za likvidovanje in poravnavo 16. maja 1911 dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji, v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani,

oddelek III, dne 13. februarja 1911.

Hiša s pekarijo

vrt, dve veliki kleti, več stanovanj, drvarnic in pralne kuhinje v Ljubljani se proda po zelo nizki ceni. Več pove 531

M. Lipovič v pivovarni „Union“, Spod. Šiška.

Mladenič

star 26 let, trezen, pošten ter dobrih staršev išče primerne boljše službe najraje za šolskega sluga. Naslov pove upraviščvo Slovence.

Mlad, vojaščine prost 534 2

kontorist

dober stenograf in strojepisec, ki se razume na zaračunavanje tedenskih plač, ter je več slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, se sprejme takoj. Ponudbe naj se pošljejo

Kranjski družbi za izdelovanje železnine v Kamniku.

Enonadstropna

vila

bolj majhna, s šestimi sobami se proda v Rožni dolini št. 217, blizu župne cerkve sv. Antona pri Ljubljani, ležeča nasproti peka.

Občni zbor „Obrambenega društva“

v Ljubljani

bo v smislu § 9. društvenih pravil v sredo dne 22. februarja, ob pol 12. uri dop. v prostorih Katol. tiskarne, I. nadstr. (posvetovalnica tiskovnega društva)

Spored:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Volitev petih odbornikov in dveh namestnikov.
4. Slučajnosti.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.
Kolesa iz prvih tovarne Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

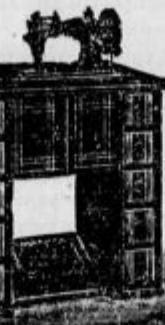
Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi :
pisalni stroji.

Ceniki zastonj in franko.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnem Slovencem“

Gostilna

s posestvom in pripravo za pekarijo se odda v najem ali v nakup v Kanalski dolini, pri cerkvi in žel. postaji za Višarje. Naslov pri upravnosti. 493 1

Sprejme se v službo moški, ki se razume in ima veselje do **vrtnarstva**

obenem bi se učil pri izdelovanju

sodavice in pokalic

Prednost imajo samski, srednje dobe; ako ni drugače tudi oženjeni. Zglasijo naj se pismeno ali osebno pri 526

Jožetu Steh, trgovcu Podgorica, pošta Videm pri Dobropoljah.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinješje, izvršene v poljubnimi modernih barvah in vzorcih najbolj strokovniški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Valjčni mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Večova ul. 6.

Telefon Interurb. št. 129.

Telefon Interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti, otroke in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloge v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

FRANC SOUVAN SIN
manufakturna veletrgovina u Ljubljani
Mesni trg št. 22 in 23.
1816 1 Narodno podjetje.
Nizke cene. Solidna posrežba.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Za križ in svobodo. Igrakaz v petih dejanjih (6 moških in 1 ženska vloga). K — 50, pet izvodov in več po K — 35.

Posebno za mladenička društva pripravna igra, polna navdušenja za krščanska načela. Andrej Hofer, tirolski junak. Fran Rihar. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko (18 moških, 4 ženske vloge). K — 80, deset izvodov K — 5—.

Ta igra je bogata po lepih prizorih, se polnoma prilega slovenskim ljudskim značajem in visoko vnema domovinsko čustvo. Zbirka ljudskih iger, dosedaj 15 zvezkov po K — 80.

Ta zbirka je zlasti za naša izobraževalna društva, pa tudi za druge odre ljudskega in dilentanškega značaja neobhodno potrebna; igre se dajo vse brez posebnih pripomočkov lahko uprizoriti.

Vse igre v tej zbirki so prirejene za jednakе t. j. samo moške ali samo ženske vloge.

Vsebina:
1. zvezek se začasno ne dobi.
2. zvezek. 1. Vedeževalka. — 2. Kmet-Herod. — 3. Zupan sardamski ali Car in cesar. — 4. Jeza nad petelinom in kes.
3. zvezek. 1. Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganske v Rimu. — 2. Sanje. — 3. Sveta Neža. K — 80.
4. zvezek se začasno ne dobi.
5. in 6. zvezek. 1. Garcia Moreno. — 2. Krčmar pri zivtem rogu. — 3. Kukavica modra ptica ali boj za doto. — 4. Sveta Cita. — 5. Pri gospodi. — 6. Crevljari. — 7. Kmet in fotograf. — Kovačev študent.

Mešani in moški zbori. Jakob Aljaž. Sedem zvezkov po K — 60.

Naša pevska društva se bodo rada poslužila novih navdušenih domačih pesmi, kakor nismo nudi Aljaževa zbirka. Vsi zbori so vzorni in veličastni, a vendar priprosti in lahki, treba samo poslužiti se jih.

1. zvezek: 1. Domovini. — 2. Nevesti. — 3. Nezveni mi. — 4. Naša zvezda. — 5. Ujetega ptiča tožba. — 6. Soči.

2. zvezek: 1. Pri zibelki. — 2. Cerkvica. 3. Ne tožim. — 4. Oj planine. — 5. Oj z Bogom, ti planinski svet! — 6. Solskodomski mladini. — Nen. bregu.

3. zvezek: 1. Psalm 118. — 2. Ti veselo poj! 3. Na dan. — 4. Divna noč.

4. zvezek: 1. Ujetega ptiča tožba. — 2. Zakipi duša. — 3. Dneva nam pripelji žar. 1. — 4. Pri pogrebu.

5. zvezek: 1. Job. — 2. V mraku. — 3. Dneva nam pripelji žar. 2. — 4. Z vencem tem ovenčam Slavo. — 5. Triglav.

6. zvezek: 1. Opomin k veselju. — 2. Sveta noč. 3. Stražniki. — 4. Hvalite Gospoda. — 5. Občutki. — 6. Geslo.

Za društva in društvene prireditve:

Bajuk, **Odmevi naših gajev** (narodne pesmi). II. zvezek za moški, mešan, deloma ženski zbor. Partit. K 1:40. — Napevi so vzeti iz naroda in so populoma v tem duhu harmonizirani, služili bodo prav dobro vsem našim pevskim zborom.

Vodopivec, **Kovačev študent**. Besede povzete iz Zbirke ljudskih iger (Iv. Kovačič). — Priljubljena, lahko-uprizorljiva spevoigra silno komične vsebine. Za proizvajanje pevskih točk je potrebnih samo šest (oziroma pet) moških in en ženski glas.

Krek, **Turški križ**. Igra v štirih dejanjih. — **Tri sestre**.

Igra v treh dejanjih. K 1—, 10 izvodov K 8—. — Vsebina obeh, za mešane vloge prirejenih iger, je tako zanimiva ter za oder tako sijajno prirejena, da se bodeta igri radi svoje lahke uprizorljivosti gotovo kmalu osvojili naši ljudske odre.

Sardenko, **Slovenska apostola**. Zgodovinska igra. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1:20. — Krasna knjiga vsebuje samo moške vloge in ima poleg poučnega smotra tudi namen netiti med Slovenci narodno zavest ter buditi narodni ponos.

Slovenska Talija. Iz te zbirke je na razpolago v naši zalogi še okoli 80 raznih resnih in veselih iger za mešane vloge. Cena je za vse zvezke enaka in znaša samo 30 vin. za vsako igro. — Seznamek te zbirke dopošljemo na zahtevo.

7. in 8. zvezek. 1. Sinovo maščevanje ali spoštuje očeta. — 2. Za letovišče. — 3. Občinski tečep. — 4. Dve materi. — 5. Nežka z Bledu. — 6. Najdena hči.

9. zvezek. 1. Na Betlehemskej poljanah. — 2. Kazez ne izostane. — 3. Očetova kletev. — 4. Čašica kave.

10. zvezek. 1. Fernando strah Asturije ali izpreobrnjenje roparja. — 2. Rdeči nosovi. — 3. Zdaj gre sem, zdaj pa tja. — 4. Poštna skrivnost ali začarano pismo. — 5. Strahovi.

11. zvezek. 1. Večna mladost in večna lepot. — 2. Repoštev, duh v krkonoških gorah ali vsega je enkrat konec. — Prepirljiva soseda ali boljša je kratka sprava kakor dolga pravda.

12. zvezek. 1. Izgubljeni sin. — 2. V ječi. Pastirji in kralji. — 3. Ljudmila. — Planšarica.

13. zvezek. 1. Vestalka. — 2. Smrt Marije Device. — 3. Marijin otrok.

14. zvezek. 1. Junaška dekliza. Devica Orleanska. — 2. Sv. Boštjan. — 3. Materin blagoslov.

15. zvezek. 1. Fabiola in Neža. — 2. Turki pred Dunajem.

Knjigovodstvo. Ivan Podlesnik. 1. del. Vez. K 3:20.

Prvi del je posebno za posojilnice in sploh za zadružništvo prirejen ter obsegata veliko tabel. Obravnava o kreditu, zadružah, raifalzovkah, konverziji, blagovnem prometu in navaja praktične zgledje.

2. del. Vezano K 6:20.

Drugi del je posebno za posojilnice in sploh za zadružništvo prirejen ter obsegata veliko tabel. Obravnava o kreditu, zadružah, raifalzovkah, konverziji, blagovnem prometu in navaja praktične zgledje.

3. del. Anton Foerster. Op. 105.

Partitura K — 60.

Naša zvezda. Anton Foerster. Op. 87. (Besede Simon Gregorčeve. Samospev s klavirjem. Partitura K — 80).

Bom šel na planinice. Marko Bajuk. Potpuri slovenskih narod. pesmi za tamburaški zbor. Partitura K 3—.

Vsebina: Bom šel na planinice. — Na planinah solničice sije. — Čez tri gore. — Solnce čez hribe gre. — Pa bom šel na planinice. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Tihă luna jasno sije.

Na Gorenjskem je fletno. Marko Bajuk. Potpuri slovenskih narod. pesmi za tamburaški zbor. Partitura K 3—.

Vsebina: Po jezeru. — Bratci, veseli vsi. — Le enkrat bi videl. — Na Gorenjskem je fletno.

Mešani in ženski zbori. Fran Ferjančič. Partitura K 3—, glasovi po K — 50.

Zbirka obsegata sledi vsebina domu. — Tone selnce, tone... — Planinarica. — Pustni večer. — Solnce čez hribe gre. — Na morju. — Sivilia. — Plevice. — Rožmarin. — Laho noč.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, knjigarni „Mirija“ v Kranju in J. Krajec nasl. v Novem mestu.